

ΕΘΝΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ 18^{ΟΝ} ΑΙΩΝΑ

[Σημείωμα]

*Εκ τινος κυρίως χρονικοῦ, γνωστοῦ συνήθως διὰ τοῦ ὀνόματος «Χρονικὸν τοῦ Ἀνθίμου», ἐγένετο γνωστὴ ἡ ὑπαρξίς καὶ πῶς καὶ ἡ δράσις ἐν Ἀθήναις κατὰ τὸν 18 αἰῶνα Σχολῆς τινος ἢ Φροντιστηρίου, ὅπερ ἴδρυσεν ὁ ἱερολογιώτατος Γρηγόριος ὁ Σωτήρης, ὁ κατόπιν γενόμενος Μητροπολίτης Μονεμβασίας.

Τὸ χρονικὸν τοῦ Ἀνθίμου λοιπὸν τοῦτο, περὶ οὗ διὰ μακρῶν ὠμιλήσαμεν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Ἱστορίᾳ τῶν Ἀθηναίων, διακρίνεται εἰς δύο μέρη· α') εἰς Ἱστορίαν ἢ μᾶλλον Χρονογραφίαν τῶν Ἀθηναίων ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τοῦ ἔτους 1715 καὶ β')—μετὰ τινὰ παρεμβολὴν συντόμων τινῶν εἰδήσεων πέντε ἐτῶν μέχρι τοῦ 1750—εἰς Ἐφημερίδας, ὅπως ὠνομαζόντο τότε παρὰ τινῶν τὰ χρονικὰ σημεῖώματα, ἐπὶ τῇ βᾶσει τῶν ὁποίων συνήθως κατήρτιζον ἱστορικὸν τι σύγγρανον ἔργον.

Ἀθηναῖος μαθητὴς ἐπὶ Τουρκοκρατίας.

Αἱ περὶ ὧν ἤδη ὁ λόγος ἐφημερίδες αὐταὶ ἀρχίζουσι ἀπὸ τοῦ ἔτους 1754 καὶ καταλήγουσι εἰς τὸ ἔτος 1800.

Τὸ χρονικὸν τοῦ Ἀνθίμου εἶχεν ἀγοράσει ποτὲ ἐν Κερκύρᾳ ὁ μακαρίτης ἀρχαιολόγος Κυριακὸς Πιττάκης, ἐδημοσιεῦθη δέ, ὡς εἶναι γνωστὸν, κατὰ παραχώρησιν τοῦ υἱοῦ Πιττάκη, τοῦ μακαρίτου ἱατροῦ Προκοπίου, ὑπὸ τοῦ κ. Ἐπαμ. Σταματιᾶδου ὡς Ἐπίμετρον, εἰς τὸ περὶ τῶν Καταλανῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ σύγγραμμά του, κατὰ τὸ ἔτος 1869.

Κατόπιν, τῷ 1889, τὸ χρονικὸν τοῦτο ἐδημοσιεῦθη καὶ παρ' ἡμῶν ἐν τοῖς Μνημείοις.

Ἄλλὰ τὸ πρῶτον μέρος τοῦ χρονικοῦ, (ἡ ἱστορία ἄς ποῦμε) εἶχε δημοσιεῦθῃ ἤδη καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1815 (δεκαπέντε!) εἰς τὴν πρώτην ἐκδοσιν τῆς Ἱστορίας Σουλίου καὶ Πάργας τοῦ αἰδιόμου Χριστοφόρου Περραιβοῦ, ὑπὸ τὸν ἰδιαιτέρον τίτλον «Ἐπίμετρον περὶ τῆς τῶν Ἀθηναίων Πολιτείας».

Τώρα, κατόπιν ἀπὸ τὰς τόσας γνωστὰς δημοσιεύσεις, διατὶ ἄρα γε ὁ καλὸς μου φίλος κ. Α. Παπαδόπουλος Κεραμεύς γράφει ἐν ἐπιστολιμαίᾳ διατριβῇ του πρὸς τὸν κ. Θ. Χ. Νικολαΐδην Φιλαδέλφεια, καταχωρισθεῖσα κατ' αὐτὰς ἐν τῇ «Ἀρμονίᾳ», «ἀγνωστὸν ἂν ἐξεδόθη που τὸ παρὰ τῷ Προκοπίῳ Πιττάκῃ χειρόγραφον κλ.», μόνον ὁ Θεὸς γνωρίζει.

Εἰς τὸ χρονικὸν λοιπὸν τοῦτο ἀναγινώσκομεν: «Πρῶτος, ὅστις ἀνοίξε σχολεῖον εἰς τὰς Ἀθήνας μὲ τὰ ἴδια του ἐξοδα καὶ χωρὶς μισθὸν ἀπὸ τοῦ μαθητᾶς, εἶνε ὁ ἱερομόναχος κύρ Γρηγόριος Σωτήρης, ὁ ὁποῖος ἔπειτα ἐγένετο Ἀρχιερεὺς τῆς Μονεμβασίας».

Καὶ ἡ περικοπὴ μὲν αὕτη οὕτως ἔχει ἐπὶ τὸ συντομώτερον παρὰ τῷ Περραιβῷ· ἐν τῷ χειρογράφῳ ὅμως, κατὰ τὴν ἐκδοσιν τοῦ Σταματιᾶδου, ἐξαιρουμένη ἐστὶ «κατὰ τὰ 1782 ἐπορεύθη (ὁ Γρηγόριος) εἰς βασιλεύουσαν καὶ ἐχειροτονήθη μητροπολίτης». Οὕτω τοῦλάχιστον ἐτύπωσε τὴν περικοπὴν ὁ κ. Σταματιᾶδης. Ἄν ὅμως ἡ χρονολογία εἶνε ὀρθή, ἢ ἐὰν ἀνεγνώσθη τὸ ἔτος ὀρθῶς (διότι εἰς τὴν πολὺ καλὴν διατριβὴν τοῦ κ. Θ. Φιλαδέλφειος σημειοῦται τὸ ἔτος τοῦτο κατὰ τὸ αὐτὸ χρονικὸν ὡς 1728, παρὰ δὲ τῷ κ. Κεραμεῖ ὡς 1738 καὶ 1728) θὰ φανῇ ἐν τῆς ἐξαιρουμένης τοῦ πότε ὑπῆρξεν ὁ Γρηγόριος Μητροπολίτης Μονεμβασίας, ὅπερ θὰ προσπαθήσωμεν νὰνεύρωμεν, ἀπὸ τοῦδε δεχόμενοι μᾶλλον τοὺς πρὸς τὸ 1728 χρόνους.

Ὁ Πανιερώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης, φιλοτίμως περὶ τὰ πατρία ἀσχολούμενος, ἐρωτηθεὶς περὶ ἡμῶν ἀν' ἐξηκρῖθωσέ τι μέχρι τοῦδε, περὶ τοῦ χρόνου καθ' ὃν ὑπῆρξε Μητροπολίτης Μονεμβασίας ὁ Γρηγόριος Σωτήρης, ἀπέστειλεν ἡμῖν τὸ ἐξῆς σημείωμα, ἀποσπασθὲν ἐκ κηρομαστίχης παλαιῶν ἐγκαινίων Ἐκκλησίας διαλελυμένου Μοναστηρίου ἐπικαλουμένου «Γκαγκανέα», ἐξ οὗ ἀτυχῶς οὐδὲν σαφές προκύπτει :

(Γρηγόριος ἐλέφ Θεοῦ ἀρχιἘπίσκοπος ὑπέριμος καὶ ἔξαρχος πάσης Πελοποννήσου καὶ τὸν τόπον ἐπέχοντος (τοῦ Ἱερο) σολήμων.

(Ἀρχιερατεύοντος τοῦ Παναγιωτάτου... (ἀνθεντὸς καὶ δεσπότης ἡμῶν Μητροπολίτου (τῆς ἀγιωτάτης Μητροπόλεως μονεμβασίας κηροῦ γρηγορίου... (ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος... (Νικηδόμημος... Καὶ ἐνθ...)

γαγκανέα...

Ὁπωσδήποτε τὸ ἔτος 1782 δὲν φαίνεται πιθανόν καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ χρονικοῦ, ἀφοῦ ἐν ταῖς χρονικαῖς εἰδήσεσι μετὰ τὴν ἀναγραφὴν τῆς πληροφορίας ταύτης φέρεται «εἰς τοὺς 1714 διεδέξατο τὸν (Μητροπολίτην) Μελέτιον ὁ Ἰάκωβος. Ἐπὶ τούτου τοῦ ἀρχιερέως [ὅστις ὡς γνωστὸν ἄλλοθεν προσέστη τοῦ θρόνου τῶν Ἀθηνῶν ἀπὸ τοῦ 1714—1731] ἦλθεν ὁ ἱεροδιδάσκαλος κύρ Γρηγόριος ἐπιλεγόμενος Σωτήρης, καὶ ἐκοδόμησε τὴν Ἑλληνικὴν Σχολὴν καὶ πρῶτος ἐν αὐτῇ διδάσκαλος ἐχρημάτισε καὶ τὴν ἀριέρωσεν εἰς τὸ κοινόν».

Ἐν δὲ ταῖς Ἐφημερίσιν, εἰς τὸ ἔτος 1782 οὐδὲν περὶ αὐτοῦ σχετικὸν σημειοῦται, ἀφοῦ μάλιστα γίνεται λόγος περὶ μεταγενεστέρων διδασκάλων τῆς αὐτῆς Σχολῆς.

Ἡ ἀφιέρωσις τῆς Σχολῆς εἰς τὴν χριστιανικὴν κοινότητα Ἀθηνῶν ὑπὸ τοῦ Γρηγορίου, Μητροπολίτου ὄντος πλέον τότε, ἐπεκυρώθη διὰ σιγίλλιδους πατριαρχικοῦ γράμματος. Καὶ τὸ μὲν ἀντίγραφον τοῦ σιγίλλιδος τούτου, ὅπερ πρῶτος εἶχεν ὑπ' ὄψιν αὐτοῦ ὁ φίλος ἱστοριοδίφης κ. Β. Μυστακίδης, μὴ φέρον χρονολογίαν, τὸν ἠνάγκασε νὰ πιστεύσῃ ἐν τῇ περὶ «τῶν ἐν Ἀθήναις πρῶτων σχολείων» δημοσιευθείσῃ ποτὲ εἰς τὴν «Ἐβδομάδα» διατριβῇ του, ὅτε ἐξεδόθη τὸ γράμμα τούτου ὑπὸ τοῦ κατὰ τὸ 1782 — συμφώνως πρὸς τὴν χρονολογίαν τοῦ παρὰ τῷ κ. Σταματιᾶδῃ χρονικοῦ—Πατριάρχου Γαβριὴλ τοῦ ἀπὸ Παλαιῶν Πατρῶν, τὸ δὲ ἀντίγραφον, ὅπερ κατόπιν εἶχεν ὑπ' ὄψιν αὐτοῦ ὁ κ. Κεραμεύς, τὸ φέρον ὡς ἐδημοσίευσεν χρονολογίαν 1728, τὸν ἠνάγκασε νὰ

δεχθῆ ὅτι ἀπελύθη ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Παΐσιου τοῦ Β'.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ σιγίλλιδος καὶ τῆς ἀφιέρωσός τῆς σχολῆς εἰς τὴν κοινότητα Ἀθηνῶν.

Ἡ δὲ σχολὴ αὕτη, ἣτις φαίνεται ἀκμάσασα μέχρι τοῦ ἔτους 1812, ἐξέπεσε καὶ ἐξέλιπε κατόπιν, ὑποχωρήσασα εἰς τὴν Φιλαθηναϊκὴν Ἀκαδημίαν καὶ εἰς τὴν Ἐταιρείαν τῶν Φιλομουσῶν, ἀφοῦ ἐσταδιοδρόμησεν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1750 μεθ' ἑτέρας Ἀθηναϊκῆς Σχολῆς, τῆς τοῦ Ἰωάννου Ντέκα, περὶ ὧν πάντων ἄλλοτε θάναγράψω μὲν τινα, κατέχοντες ἱκανὰ ἀνέκδοτα πρὸς τοῖς δημοσιευθεῖσιν ἤδη παρ' ἡμῶν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Ἱστορίᾳ καὶ τοῖς Μνημείοις.

Κατὰ τὴν ἀκμὴν τῆς ἡ σχολῆς τοῦ Γρηγορίου ἠτύχησε νὰ ἔχῃ διδασκάλους πλὴν τοῦ ἰδίου ἰδρυτοῦ, τὸν πολὺν Παῦλον Βουλισμᾶν τὸν Ἰθακήσιον, τὸν κατόπιν ὑπὸ τὸ ὄνομα «Παΐσιος» ἠγούμενον τῆς Καισαριανῆς, τὸν Λήμιον Κοσμᾶν, τὸν Δημητσανίτην Ἀθανάσιον Μπουσούπουλον, τὸν ἐξ Ἰωαννίνων Δημήτριον Βόδαν, τὸν Ἀθηναῖον Σαμουὴλ Κουβελᾶνον καὶ εἰ τινα ἄλλον.

Ὁ κ. Κεραμεύς ὁμῶς, ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ Μηλεῶν, πλὴν τοῦ ἀντιγράφου τοῦ προμνησθέντος σιγίλλιδος, εὑρε καὶ κώδικα περιέχοντα διαφόρους ἐπιστολάς, ὧν τινες μνημονεύουσι διδασκάλους τῆς Ἀθηναϊκῆς τοῦ Γρηγορίου Σχολῆς.

Ἐπὶ τούτου δὲ στηριζόμενος δεχεται ὡς διδάξαντα ἐν Ἀθήναις κατὰ τὰ ἔτη 1740—1741 κυρίως, Ζαχαρίαν τινά, διακριθέντα ὡς διδάσκαλον ἐν Θεσσαλίᾳ.

Παραδόξως ὁμῶς κατὰ τὰ ἔτη ταῦτα φέρεται ἐν τῷ χρονικῷ τοῦ Ἀνθίμου Ζαχαρίας τις ὡς Μητροπολίτης Ἀθηνῶν, καὶ ὄχι ὡς διδάσκαλος, δηλ. σημειοῦται περὶ αὐτοῦ: «εἰς τοὺς 1731 διεδέξατο τὴν Ἐπαρχίαν ὁ Ζαχαρίας εἰς τοὺς 1741 δὲ διάδοχος ἐγένετο τοῦ Ζαχαρίου ὁ Ἀνθιμος».

Καὶ εἰς τὰς πολυτίμους δὲ «Συμβολὰς εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἀθηνῶν», ἃς ἐν τοῖς ἡμετέροις Μνημείοις κατεχώρισεν ὁ πολὺς Γεδεών, σημειοῦται περὶ αὐτοῦ: «4 Ἰανουαρίου 1741, Ἀνθιμος ἀρχιεπίσκοπος τῆς Μητροπόλεως Κυζίκου ψηφίζεται Μητροπολίτης Ἀθηνῶν, διαδεξάμενος τὸν θανόντα Ζαχαρίαν».

Περὶ τοῦ Μητροπολίτου τούτου τῶν Ἀθηνῶν Ζαχαρίου, οὐδεμία ἄλλη πληροφορία μέχρι τοῦδε ὑπάρχει γνωστὴ ἡμῖν. Ἐννοεῖται ὅτι τοῦτο δὲν ἠμποδίσεν τὸν μακαρίτην ἱεράρχην Παναρέτον Κωνσταντινίδην νὰ σημειώσῃ περὶ αὐτοῦ: «Ζαχαρίας ἀνὴρ λογιώτατος καὶ σεμνότατος καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς παιδείας καὶ εὐταξίας ἐγκρατέστατος».

Ἀλλὰ τὰ μικροζητήματα ταῦτα θὰ ἤδυναντο νὰ τὰ λύσῃ, ἂν ἐζῆ, ἴσως μόνος ὁ σωφρονέστατος

καὶ πειθηνιώτατος Ἀθηναῖος μαθητής, οὐτινος τὴν εἰκόνα παρεθέσαμεν ἀνωτέρω, ἐκ τοῦ ἀνεκδότου λευκώματος τοῦ Ζακυνθίου ζωγράφου Πιτσάμανου παραλαβόντες αὐτὴν.

Δ. ΓΡ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΑΓΡΟΚΗΠΙΟΥ ΜΟΥ

ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΣ ΓΑΜΟΣ

Ἦλθε τὸ φθινόπωρον μὲ τὰς βροχὰς του καὶ πρὸ παντὸς τὰς διμήχλας του, μὲ τὰς ὁποίας κουκουλώνει συνήθως τὰ βουνά μας.

Καὶ μὲ τὰ νέφη καὶ τὰ πρῶτα ψύχη ἦλθον καὶ οἱ ἀφεθέντες ἐκ τῶν τάξεων τοῦ στρατοῦ, καὶ παρεκάθισαν πλῆσιον τῆς οἰκογενειακῆς ἐστίας ἐντὸς τῶν μικρῶν οἰκιῶν ἢ μᾶλλον καλυβῶν, ἐνθα τὰς μακρὰς καὶ σκοτεινὰς νύκτας ἢ λάμπεις τοῦ πυρός τῆς ἐστίας ἀντικαθιστᾷ τὴν λυχνίαν.

Μεταξὺ τῶν ἐπανελθόντων ἐκ τῶν τάξεων τοῦ στρατοῦ ἦτο καὶ ὁ Μιχάλης. Ἐκαθῆτο πρὸ τοῦ πυρός διηγούμενος τὰ ποικίλα ἐν τῷ στρατῷ ἀνδραγαθήματά του. Καὶ τοι σωματικῶς λίαν ἀνεπτυγμένος, εὐρύτερος παλληκαρᾶς, ὁ ἦρωας μας δὲν κατώρθωσε κατὰ τὴν θητείαν του οὔτε κἂν τοῦ ὑποδεκανέως τὰ γαλόνια ν' ἀποκτήσῃ, διότι δὲν ἤξευρε γράμματα, καὶ διότι, ἃς τὸ εἰπώμεν ξαστερα, δὲν συγκατελέγετο μεταξὺ τῶν εὐφρεστέρων νέων τοῦ χωρίου μας.

Μ' ὄλον τὸ σχετικῶς ἀρεϊμάνιον τοῦ ὕψους τοῦ ἀμφιβάλω ἂν ποτε ἐπέτυχεν νὰ κάμῃ κατακτήσεις παρὰ τῷ ὠραίῳ φύλῳ, διότι ἦτο φύσει ἐντροπαλός, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἀπῆλλαγμένος τῆς πρῶτου ἐκείνης ἐρωτοληψίας τῶν νεανίσκων τῶν πόλεων, ἣτις εἶνε ἴσως σημεῖον μᾶλλον τῆς νοσώδους νευρικότητος τῶν λεπτοφυῶν ἀστῶν καὶ οὐχὶ σημεῖον ὑπεροχῆς.

Ἡ οὕτως ἢ ἄλλως ὁ Μιχάλης μας, ἢ ἀρκοῦδα, ὡς τὸν ἔλεγον εἰς τὸν λόγον, ἐθαύμασεν ἐνδομύχως τοὺς «καπλάτους» ἐκείνους στρατιώτας του, οἱ ὅποιοι ἐκυρίευσαν τὰς καρδίας τῶν ὑπηρετριῶν κατὰ δεκάδας, εἶχον ἐρωμένας παντοῦ, συναπέφερον μετὰ τῶν ἐρωτικῶν ἐντυπώσεων καὶ «φαγητά» καὶ «χατζιλίκι» καὶ λοιπὰ φιλοδωρήματα ἐκ μέρους τῶν αἰσθηματικῶν ἐκείνων ἐρωτοκτυπημένων μαγειρισσῶν, παραμαννῶν, ὑπηρετριῶν καὶ λοιπῶν ἀντιπροσώπων τοῦ ὠραίου φύλου.

Ἄλλ' ὁ Μιχάλης δὲν ἦτο «καπάτσος». Ἄν καὶ κατώρθωνεν ἐνίοτε νὰ ρίπτῃ βλέμματα μακρὰ, συμφώνως πρὸς τὰς «ὀδηγίας» σωφρέων φίλων του, τὰ ὅποια ἤδυναντο νὰ χαρακτηρισθῶν ὡς «ἐπιτυχημένα», δὲν κατώρθωνε ποτὲ νὰ

ἀποτείνῃ τὸν λόγον πρὸς τὴν ἐκάστοτε λατρευτὴν τῆς καρδίας του ἐν καταλλήλῳ ψυχολογικῇ στιγμή.

Ἄλλὰ διακί δὲν ἔγραφε τότε κανένα «ραβασάκι». Διότι... διότι δὲν ἤξευρε γράμματα καὶ διότι ἀπηχθάνετο νὰ παρέχῃ εἰς τρίτον τὴν ἀνάλυσιν τῶν λεπτοτέρων αἰσθημάτων του.

Εἰς τὸ χωρίον μας εἶνε ὅλοι ἀγράμματοι. Μίαν φορὰν ἔκαμα μίαν ἀναφορὰν πρὸς τὸν Ἐπιθεωρητὴν τῆς παιδείας διὰ νὰ μᾶς στείλουν ἕνα γραμματοδιδάσκαλον, πλὴν, μὴ εὐρεθέντων οὔτε τριῶν ἐγγραμμάτων μαρτύρων νὰ ὑπογράψωσιν, ἀντὶ τῶν ἀγραμμάτων ἠναγκάσθη νὰ τὴν ἀποστείλω μὲ τὴν πρωτότυπον κᾶπως ὑποσημείωσιν, ὅτι «δὲν ἔπονται αἱ ὑπογραφαί, διότι εἴμεθα ὅλοι ἀγράμματοι».

Ἄλλ' ὁ Μιχάλης ἐπανελθὼν εἰς τὴν καλύβην ἐπανέκτησε καὶ τὴν εὐγλωττίαν του, οἱ συγχαρικὴ καὶ οἰκεῖο ἄλλως τε κάλλιον παντὸς ἄλλου ἐνόσων τὴν διμιλίαν του, διότι εἰς τὸ χωριό μας ὡς εἰς τόσα ἄλλα δὲν ἠμιλεῖται ἢ «δημώδης» μερικῶν ποιητῶν, ἀλλὰ ἢ «χωριάτικη» διάλεκτος τοῦ τόπου, μὲ προφορὰν ἰδιάζουσαν.

Πιθανώτατον μοί φαίνεται ὅτι ὁ Μιχάλης ἐπανῆλθεν ἐκ τοῦ στρατοῦ ἐντελῶς ἀγνός καὶ ἄσπιλος παντὸς ὑλικοῦ ἔρωτος, ἀλλ' ἔτι ἢ ψυχὴ του ἐδέχθη ῥοπὰς διαφθορᾶς ἐν τῷ λόγῳ. Τοῦτο συμπεραίνω ἐκ τοῦ ὅτι ἐπανελθὼν ἐδῆλωσε κατηγορηματικῶς ὅτι θέλει νὰ ὑπανδρευθῆ μίαν ὄραν προτῆτερα «διὰ νὰ ἠσυχάσῃ τὸ κεφάλι του». Δὲν ἐζήτησε νὰ γνωρίσῃ πρῶτον τὰς ἐν ὄρα γάμου κόρας, δὲν ἐζήτησε πληροφορίας περὶ τῶν φυσικῶν πλεονεκτημάτων ἐκάστης, δὲν ἐζήτησε, (αὐτὸ δὲ εἶναι περίεργον) νὰ μάθῃ τί κληρονομίαις ἠμπορεῖ νὰ ἐλπίζῃ ἢ Α ἢ ἢ Β (ἐδῶ τὸ ἔθιμον τῆς προικὸς δὲν ὑπάρχει πολὺ διαδεδομένον). Ἐζήτησε μόνον πληροφορίας περὶ τοῦ «πότε;»

Οἱ συγγενεῖς του εὗρον τὴν τόσῃν του βικαστικότητα πολὺ φυσικὴν. Ὑπέθετον ὅτι στενοχωρεῖται μετατεθεὶς ἐκ τῆς τύρβης τῶν πόλεων εἰς τὴν διμυλωδῆ ἐρημίαν τῶν βουνῶν, καὶ ὅτι ἐπὶ τέλους ὁ γάμος εἶναι ἐν ἐκ τῶν μέσων νὰ διασκεδάσῃ τις τὰς ἀτελευτήτους χειμερινὰς νύκτας, εἰς τόπον ἐνθα οὐχὶ μόνον λέσχει καὶ καφενεῖα δὲν ὑπάρχουσιν, ἀλλὰ καὶ αἱ καλύβαι παραχώρονται ὑπὸ τῆς χιόνος, ὥστε νὰ διακόπτηται ἐνίοτε ὡς καὶ ἢ μεταξὺ γετόνων συγγενικῶν.

Λοιπὸν ὁ ἦρωας μας ἀπέριψε μίαν Ἀσθήμω καίτοι εὐπορον, μόνον καὶ μόνον διότι ὁ πατήρ τῆς ἐζήτησεν ἀναβολὴν τοῦ γάμου ἐπὶ ἐν ἔτος, ἔως ὅτου ἐπιστρέψῃ ἀπὸ τὸ «στρατιωτικόν» ὁ ἀρραβωνιαστικὸς τῆς μεγαλύτερας ἀδελφῆς τῆς Ἀσθήμω. Ἀπέριψε καὶ μίαν καλλιπάρειον, ὠραιότητα λευκώλενον Ἐλένην, ἀπλῶς διότι οἱ

συγγενείς της είχαν πένθος και έζητουν αναβολήν ὀλίγον μηνῶν.

— Ἀφοῦ δὲν θέλεις νὰ περιμείνης, ἐπὶ τέλους πάρε τὴν Παναγιῶν, τοῦ εἶπεν ἡ μήτηρ του.

— Πιὰ εἶναι αὐτή;

— Εἶναι μία ὄρφανή ποῦ κάθεται εἰς ἕνα χωριὸν τρεῖς ὥρας ἀπὸ ἐδῶ.

— Καὶ ποτε ἤμπορῶ νὰ τὴν πάρω;

— Πότε; τῶρα ἀμέσως διότι, ἴσα ἴσα εἰς τὸ σπίτι τῆς παντρεμένης ἀδελφῆς της, ὅπου κάθεται, δὲν τὴν θέλουν πλέον διότι, ὁ γαμβρὸς της λέγει πῶς θὰ φύγη διὰ μακρινὰ μέρη οἰκογενειακῶς, καὶ δὲν ἤξεύρουν οἱ ἄνθρωποι πῶς καὶ ποῦ νὰ τὴν ἀποκαταστήσουν, ἀλλ' εἶναι κορίτσι ἐργατικό καὶ φρόνιμο.

— Εἶναι ὁμορφῆ;

— Νὰ σοῦ πῶ, ὄχι τόσον.

— Ἄς εἶναι, δὲν πειράζει.

— Εἶναι ὀλίγον περασμένη εἰς τὰ χρόνια.

— Δηλαδή;

— Δηλαδή 31 χρονῶν, ἀλλὰ γερὴ ποῦ «δὲν μεταγίνεται».

— Δὲν πειράζει, ἄς εἶναι.

— Ξεῦρεις, νὰ τὰ ποῦμε αὐτὰ προτοῦ νὰρχίσωμε προξενιὲς τῆς λείπουν καὶ κανένα οὐδὸντία.

— Μπᾶ!

— Τέλος πάντων περίμενε ὡς τὸ χρόνο νὰ πάρῃς τὴν Ἀσήμω ποῦ ἔχει τόση περιουσία, ἢ περίμενε 5—6 μῆνες νὰ πάρῃς τὴν Ἐλένη ποῦ εἶναι νέα καὶ ὠραία.

Ὁ Μιχάλης ἐσκέφθη ὅτι φέτος μὲν ὁ ἀραβόσιτος εἶχεν ἐπιτύχει, ὅτι ἦτο ἀκριβῶς «βελανίδα» τὸ ἔτος τῆς καρποφορίας τῶν ὄρουων, ὅ ἐστι περιστασις πρὸς οἰκονομικὴν πᾶχυνσιν καὶ πώλησιν τῶν χοίρων των...

Τοῦ χρόνου... παιὸς ξεῦρει μήπως προσβάλη κανέναν νέον περονόσπορος τὰ βελανίδια, τοὺς χοίρους, τὰ σπαρτά των, καὶ τότε, αὐτὸ ἐννοεῖται οἰκοθεν, ἀναβάλλονται ἐλλείψει πόρων ζωῆς «ipso facto» ὅλοι οἱ γάμοι. — Ὅχι δὲν ἤθελε νὰ φήσῃ νὰ τοῦ διαφύγῃ ἡ εὐκαιρία.

— Δὲν ὑπάρχει καμμία ἄλλη;

— Καμμία.

— Μὰ... ὅπως διόλου καμμία;

— Διὰ τῶρα ἀμέσως ὅπως διόλου καμμία.

— Αὐ! λοιπὸν θὰ πάρω τὴν Κουτσόδοντα...

Φανταζέσθε ἴσως ὅτι ἡ ὑπερ-τριακοντοῦσις κόρη ἢ γεροντοκόρη ἔμεινεν εὐχарιστημένη ἀπὸ τὴν προξενιᾶν ἐνὸς παλληκαριοῦ 22 ἐτῶν;

Ἀπατάσθε, ἡ «Κουτσόδοντα» δι' ἐπιχειροῦσα ὅτι δὲν ὑπάρχει ποτέ. Οἱ οἰκεῖοί της δὲν κατέβαλον κόπον νὰ λύσουν τὸ ψυχολογικὸν τοῦτο αἰνίγμα καὶ ἐγὼ δὲν γνωρίζω διατὶ ἦτο τόσον κρύα καὶ ἀναίσθητος εἰς πᾶσαν ἐρωτὸς πνοήν.

Ἄλλ' ἐπὶ τέλους ἐνέδωκεν εἰς τὰς ἀπειλὰς τῶν οἰκεῶν της καὶ ἐδέχθη τὴν προξενιᾶν διὰ νὰ μὴ μείνῃ ἀπροστάτευτος, σὺν σκυλὶ εἰς τὸ μέσον τοῦ δρόμου ἢ δυστυχῆς. Ἐκαμιν ὅμως ἕνα περίεργον, πρωτάκουστον, ἐφ' ὅσον γνωρίζω, ὄρον. Ἐζήτησε νὰ φορῇ μαῦρον πέπλον καὶ οὐχὶ λευκὸν κατὰ τὴν ὥραν τῆς στέψεως καὶ μετὰ μακρὰς συζητήσεως ὁ βικαριστὸς γαμβρὸς παρεδέχθη τὸν περίεργον ἐκείνον ὄρον.

Οἱ συγγενεῖς του εἶπον ὅτι, ἀφοῦ αὐτὸς τὴν θέλει, δὲν εἶνε δὲ καὶ ἀνάγκη νὰ θέλῃ καὶ ἐκεῖνη, καὶ ὅτι ἐπὶ τέλους ὁ πρωτάκουστος ὄρος τοῦ μαῦρου πέπλου εἶνε ὅπως δῆποτε προτιμότερος μιᾶς βικίας ἀπαγωγῆς καὶ τῶν νομικῶν συνεπειῶν ταιαύτης. Καὶ οὕτως ὠρίσθη ἡ ἡμέρα τῶν γάμων πολὺ ταχέως συμφώνως τῇ ἐπιθυμίᾳ τοῦ γαμβροῦ.

Δὲν θέλω νὰ σὰς περιγράψω τὴν τελετὴν τοῦ γάμου κατὰ τὰς ἰδιαιτέρας συνθηκὰς τοῦ τόπου μας.

Ὅσον πατροπαράδοτα καὶ ἂν εἶνε αὐτὰ τὰ ἔθιμα, ὅπου ἡ νύμφη «προσκυνᾷ», φιλεῖ τὰς χεῖρας τοῦ τυχόντος, κινεῖ τὸ κεφάλι ὡς νευρόσπαστον, δὲν τρώγει, δὲν πίνει, δὲν ὁμιλεῖ, δὲν ἤμπορῶ νὰ αἰσθανθῶ σεβασμὸν πρὸς μεσαιωνικὰ ἔθιμα ἀπλούστατα κτηνώδη, μόνον καὶ μόνον αὐτὸ εἶνε πατροπαράδοτα.

Μάλιστα δὲν μετέβην μόνος ἐγὼ εἰς τὸν γάμον, οὐχὶ διότι θεωρῶ τὰς ἐθιμοτυπίας αὐτὰς καθ' ἑαυτὰς ὡς περιττὰς, ἀλλὰ διότι τοιαῦτα βάρβαρα ἔθιμα, τὰ ὅποια διὰ τὴν βραβυρότητα καὶ τὴν ἑλλειψιν καλαισθησίας δὲν δύναμαι νὰ θεωρήσω ὡς Ἑλληνικὰ, ἀλλὰ τὸ πολὺ ὡς Σλαβικὰ τῶν ζοφερωτέρων ἐποχῶν τοῦ μεσαιῶνος, πρέπει χάριν τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἀκριβῶς νὰ περιφρονῶνται ὑπὸ τῶν ἐχόντων ἀρκετὸν χαρακτηρὰ ὥστε νὰ διαπλαττοῦν καὶ νὰ ἐξευγενίζωσιν τὰ ἔθιμα ἀντὶ νὰ τὰ παρακολουθεῖν δουλικῶς.

Ἄλλ' ὅταν οἱ οἰκεῖοί μου ἐπιστρέψαντες ἐκ τοῦ γάμου μοῦ ἔφερον τὴν εἰδήσιν ὅτι ἡ νύμφη πραγματικῶς ἐφόρει μαῦρον μαντίλι καὶ μαῦρον φόρεμα κ.τ.λ., ἐνόησα ὅτι ἡ δυστυχῆς δὲν ἦτο ἀναίσθητος, ἀλλ' ὅτι τοῦναντίον κατὰ τὴν ὥραν τῆς «χαρᾶς» της ἐκῆδεν πενθοφοροῦσα κάποιον ἀτυχῆ πρῶτον ἐρωτᾶ.

P. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

Η ΜΕΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ ΕΝ ΠΡΩΣΣΙΑΙ

Διὰ Βασιλικῆς Διατάγματος δημοσιευθέντος περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος μηνὸς ἐγένοντο μεταρρυθμίσεις τινὲς ἀφορῶσαι τὰ σχολεῖα τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως ἐν Πρωσσίᾳ.

Κατὰ τοῦτο τὰ τρία εἴδη τῶν σχολείων τῆς

Μέσης Ἐκπαιδεύσεως κλασσικὸν γυμνάσιον, πρακτικὸν γυμνάσιον καὶ ἀνωτέρα πρακτικὴ σχολὴ θεωροῦνται ὡς πρὸς τὴν γενικὴν πνευματικὴν μόρφωσιν ἰσοδύναμα καὶ οἱ ἀπόφοιτοι τούτων τοῦ λοιποῦ ἔχουσι τὰ αὐτὰ δικαιώματα καὶ προσόντα. Οὕτω λαμβάνεται πρόνοια περὶ ἐπεκτάσεως τῶν δικαιωμάτων τῶν πρακτικῶν καλουμένων σχολῶν, ὅπως ἡ ὑπόληψις τῶν ἐκπαιδευτικῶν τούτων καθιδρυμάτων προαχθῇ καὶ γενικωτέρα διάδοσις τῶν πρακτικῶν γνώσεων ἐπιτευχθῇ.

Διὰ τῆς ἀναγνωρίσεως ὅμως τῶν τριῶν εἰδῶν τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος σχολείων ὡς ἰσοδύναμων δύναται οὐχ ἦτο τὸ ἰδιᾶζον ἐκάστῳ τούτων εἶτι μᾶλλον νὰ ἐνισχυθῇ. Οὕτως αἱ ὠραι τῆς διδασκαλίας τῶν Λατινικῶν ἐν τοῖς κλασσικοῖς καὶ πρακτικοῖς γυμνασίοις δεῖν νὰ αὐξηθῶσιν.

Ἡ Ἀγγλικὴ γλῶσσα, ἐκ τῆς μεγάλης σημασίας, ἣν ἡ γνώσις αὐτῆς κέκτηται, πρέπει εὐρύτερον ἐν τοῖς γυμνασίοις νὰ σπουδάζηται· τοῦτου ἕνεκεν εἰς μὲν τὰς κατωτέρας γυμνασιακὰς τάξεις δεῖν νὰ ἐλαττωθῶσιν αἱ ὠραι τῆς διδασκαλίας τῶν Ἑλληνικῶν καὶ νὰ αὐξηθῶσιν εἰς ἀντικατάστασιν αἱ τῆς διδασκαλίας τῆς Ἀγγλικῆς γλώσσης, εἰς δὲ τὰς τρεῖς ἀνωτέρας γυμνασιακὰς τάξεις, ἐνθα αἱ τοπικαὶ συνθηκαὶ ἀπαιτοῦσιν, ἡ Ἀγγλικὴ νὰ διδάσκηται ὡς ὑποχρεωτικὸν μάθημα ἀντὶ τῆς Γαλλικῆς, ἣτις ἐπίσης παραμένει ὡς προαιρετικὸν μάθημα. Ἐν δὲ ταῖς πρακτικαῖς καλουμέναις σχολαῖς νὰ τύχῃ μειζονος περιθάλψεως ἡ Γεωγραφία.

Συνιστάται εἰς τοὺς διδασκάλους, ὅπως οὗτοι ἔχοντες πάντοτε κατὰ νοῦν τὸ ῥητὸν multum non multa, νὰ μὴ ἔχωσι τὰς αὐτὰς ἀπαιτήσεις πρὸς πάντων τῶν ἐν αὐτοῖς διδασκόμενων μαθημάτων, ἀλλὰ κατὰ τὸ εἶδος ἐκάστου σχολείου παρὰ τοῦ σπουδαιότερου μεταξὺ αὐτῶν.

Ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῶν Ἑλληνικῶν νὰ ἀποφεύγωσιν ἐπιμελῶς τοὺς ἀχρήστους καὶ ἀνωφελεῖς γραμματικούς τύπους καὶ ἐν τῇ ἐριμνησίᾳ νὰ λαμβάνωσιν ὑπ' ὄψιν πρὸς τῇ αἰσθητικῇ κατανόησει τῶν συγγραφέων καὶ τὴν σχέσιν τοῦ ἀρχαίου κόσμου πρὸς τὸν σύγχρονον πολιτισμὸν.

Ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῶν νεωτέρων γλωσσῶν πρέπει νὰ καταβάλλεται μεγάλη προσπάθεια ὅπως οἱ μαθηταὶ εὐχερῶς διαλέγωνται καὶ ἀσφαλῶς κατανοῶσι τοὺς δοκίμους συγγραφεῖς.

Ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῆς Ἱστορίας παρατηροῦνται μέχρι τοῦδε δύο μεγάλα ἐλλείψεις. Ἡ πρᾶξις τῆς σπουδαίων μερῶν τῆς ἀρχαίας Ἱστορίας καὶ ἡ λίαν σύντομος διδασκαλία τῆς Γερμανικῆς Ἱστορίας τοῦ 19^{ου} αἰῶνος μετὰ τῶν ἐξεγερουσῶν τὸ φρόνημα ἐξόχων ἀναμνήσεων καὶ τῶν μεγάλων προσῶπων τοῦ ἔθνους.

Ἡ διδασκαλία τῆς Γεωγραφίας εὐκαταῖον εἶναι νὰ ἀνατεθῇ εἰς εἰδικούς καθηγητάς.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς ἐπιστήμας, πρέπει νὰ παραχωρηθῇ εὐρύτερον ἔδαφος εἰς τὴν ἐποπτικὴν διδασκαλίαν καὶ τὰ πειράματα, συχνότεραι δὲ ἐκδρομαὶ νὰ ζωογονῶσι τὴν διδασκαλίαν. Ἐν τῇ Φυσικῇ καὶ Χημείᾳ δὲν πρέπει νὰ παραμεληθῆται τὸ ἐφηρμοσμένον καὶ τεχνικὸν μέρος αὐτῶν.

Ἐν τῇ Ἱχνογραφίᾳ πρέπει οἱ μαθηταὶ νὰ ἀποκτήσωσι τὴν ἰκανότητα τοῦ ταχέως σκιαγραφεῖν τὰ ἐκάστοτε ὁρώμενα ἀντικείμενα. Πρὸς δὲ πρέπει νὰ ληρθῇ πρόνοια ὅπως οἱ μαθηταὶ τῶν γυμνασίων, οἵτινες πρατίζονται νὰ σπουδάζωσι μαθηματικά, φυσικὰς ἐπιστήμας καὶ ἱατρικὴν ἢ νὰ φοιτήσωσιν εἰς τὸ Πολυτεχνεῖον, ἐπιμελῶς μετέχωσι τοῦ μαθήματος τῆς Ἱχνογραφίας.

Καὶ ἡ γυμναστικὴ πρέπει ἐπιμελῶς νὰ θεραπεύεται· πρὸς τοῦτοις νὰ ληρθῇ μεγάλη μέριμνα ἐν τῇ συντάξει τοῦ ὠρολογίου τῶν καθ' ἐκάστην μαθημάτων περὶ τῆς ὑγείας τῶν μαθητῶν καὶ ὁ χρόνος τῶν διαλειμμάτων νὰ ἐπαυξηθῇ ἐπαίσθητῶς.

Αἱ παρέχουσαι τὰ δικαιώματα μονοετοῦς ἐν τῷ στρατῷ θητείας ἐκούσαι τῶν μαθητῶν ἐξετάσεις (Abschluss prüfungen), αἵτινες δὲν ἀνταπεκρίθησαν εἰς τὰς προσδοκίας τῶν εἰσηγητῶν αὐτῶν καὶ αἵτινες ἀντὶ νὰ κωλύσωσι μᾶλλον ὑπεβοήθησαν τὴν τάσιν τῶν νέων εἰς Πανεπιστημιακὰς σπουδὰς, καλὸν εἶναι νὰ καταργηθῶσιν.

Ἡ διοργάνωσις σχολείων κατὰ τὸ πρόγραμμα τῆς Ἀλτόνας καὶ Φραγκφούρτης οὐ μόνον καλὸν εἶναι νὰ διατηρηθῇ, ἀλλὰ καὶ εὐρύτερον νὰ δοκιμασθῇ, διότι τὰ περὶ οὗ ὁ λόγος σχολεῖα περιλαμβάνουσι καὶ τὰς προπαιδευτικὰς τάξεις διὰ τὰς πρακτικὰς σχολὰς, ὧν τὴν μεγάλην κοινωνικὴν ὠφέλειαν δὲν πρέπει τις νὰ ὑποτιμᾷ.

Τὴν πραγμάτωσιν τῶν ἀνωτέρω προσδοκῶν ὁ αὐτοκράτωρ παρὰ τῶν εὐόρων καὶ πιστῶν εἰς τὸ καθῆκόν των διδασκάλων καὶ ἐκφράζει συγχρόνως τὴν ἐλπίδα ὅτι διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν μεταρρυθμίσεων τούτων θὰ μετριασθῇ ἡ ἀντίθεσις ἢ μεταξὺ τῶν ἀντιπροσώπων τῆς ἀνθρωπιστικῆς καὶ πραγματιστικῆς τάσεως ὑφισταμένη καὶ συνᾶλλαγή τις μεταξὺ αὐτῶν θὰ ἐπέλθῃ.

K.

ΑΙ ΘΕΡΙΝΑΙ ΔΙΑΚΟΠΑΙ

Αἱ κατὰ τὸ θέρος διακοπαὶ οὐδένα ἄλλον, νομίζομεν, σκοπὸν ἔχουσιν ἢ νὰ παράσχωσι τοῖς μαθηταῖς καὶ διδασκάλοις ἀρκετὸν χρόνον πρὸς ἀναψυχὴν, ἵνα οὕτω δυναθῶσι τὸ ἐπιόν σχολικὸν ἔτος ἀναλαβόντες νέας δυνάμεις νὰ συνεχίσωσι τὸ ἑαυτῶν ἔργον. Ἀλλὰ πραγματοποιεῖται ἄρα γε ἡ εὐεργετικὴ αὕτη τοῦ νόμου μέριμνα; Ἄς ἐξετάσωμεν κατὰ πρῶτον ὡς πρὸς τοὺς

διδασκάλους και ιδωμεν αν οντως απολαύσει του ευεργετήματος τούτου η πως θα ητο δυνατόν να απολαύσωσιν αυτού και ποία εκ τούτου θα προέκυπτεν ωφέλεια.

Την 3ην Ιουλίου λήγει το Σχολικόν έτος και φαινομενικώς έκαστος διδάσκαλος δύναται να μεταβη όπουδήποτε θέλει είτε προς τέρψιν είτε προς συμπλήρωσιν των έκυτου γνώσεων. Άλλα πράγματα από της ημέρας εκείνης οι διδάσκαλοι εισέρχονται εις περίοδον άληθών βασάνων μετ' άδημονίας αναμένοντες την τρομεράν ημέραν της 6ης Αυγούστου, ότε πλήρης μεταμόρφωσις του προσωπικού των διδασκάλων γίνεται. Και μετ' αυτήν όμως δυστυχώς το μικτύριον εξακολουθει πολλάκις μέχρι της πρώτης Οκτωβρίου. Το φάρμακον δι' ου θά θεραπευθῆ τούτο αποτελεσματικώς είνε η μονιμότης και η εξεύρεσις τρόπου προαγωγής άμερολήπτου. Ο σχηματισμός πίνακος καθ' ώρισμένον χρονικόν διάστημα και κατόπιν πρακτικών εξετάσεων, και η εκ τούτου συμπλήρωσις πάσης κενωθείσης θέσεως αναλόγως της αρχαιότητας και ικανότητος έκαστου. Όταν ο διδάσκαλος έννοήσῃ ότι η εν τῇ ύπηρεσία διαμονή του ηρτηται εκ της προσωπικής αυτού ικανότητος, ως παιδαγωγού και επιστήμονος άμα, περι ουδενός άλλου βέβαια τότε θα μεριμνήσῃ, είνῃ περι της τελειοποιήσεως έκυτου, περι της θεραπείας του από πάσης ελλείψεως παιδαγωγικής η επιστημονικής, θα μεταβῆ προθύμως εις Θερμοπύλας, Μακρathώνα, Μεσολόγγιον, Μικράν Άσίαν η όπου άλλου καλεῖ αυτόν η ιστορία, εις Ολύμπια, Επίδαυρον, Δελφούς η όπου άλλου καλεῖ αυτόν η αρχαιολογία, θα δυνηθῆ προς τέρψιν να ταξιδεύσῃ όπου επιθυμῆ, όπουθεν θα επανέλθῃ φαιδρός και εύθυμος αποβάλλων την άει τοις διδασκάλους σύντροπον σκυθρωπότητα, θα δυνηθῆ ποτε επιστρέφων εκ της πόλεως του Κωνσταντινου μετ' ένθουσιασμού να χαιρετίσῃ τους μικρούς μαθητάς και να παιδαγωγήσῃ αυτούς πατριωτικώτατα όμιλῶν περι της πάλαι ποτε πρωτεύουσῃς του Έλληνισμοῦ. Όλα ταῦτα τά αγαθά θα επακολουθήσωσιν εφαρμοζομένης της μονιμότητος.

Άλλα μήπως οὔτω θα τελειοποιηθῆ μόνον ο διδάσκαλος; μήπως δέν θα αποβῆ η διδασκαλία του μάλλον κερποφόρος; μήπως ως προς το ποιόν και ως προς το ποσόν των γνώσεων δέν θα γείνωσι τελειότεροι οι μαθηταί; Η εκ της μονιμότητος μέλλουσα να επέλθῃ ωφέλεια δέν είνε αυτη μόνον η κατὰ ποιόν δηλ. και ποσόν επαύξησις των γνώσεων, αλλά και άλλη σπουδαιότερα, άφ' ης πηγάζει η του κράτους εύδοκία, είνε η βελτιωσις του ηθους των μαθητῶν.

Σήμερον, ως έχουσι τά πράγματα, εύδοκίμοισι, πολλάκις, και προάγονται οι διδάσκαλοι, οι άσταθείς το φρόνημα και τον χαρακτήρα, οι

χαμερπεῖς και κόλακες, οι δειλοί και ύποκριταί, οι έχοντες τέλος πολλάς ψήφους και όχι πολλάς γνώσεις. Άλλ' όταν τοιοῦτοί είνε οι προωρισμένοι να διαπλάσωσιν ηθικούς χαρακτήρας, να προπαρασκευάσωσι χρηστους δια την κοινωνίαν ανθρώπους και φιλοπατρίδας δια την πατρίδα πολίτας, όποιοι θα γείνωσιν οι μαθηταί των, οἴτινες δέν διαπλάσσονται μόνον δια λόγων και παραγγελμάτων αλλά ιδία δια παραδειγμάτων; Είνε άναντίρητον ότι να τις μεταδώσῃ τι γενναῖον και ύψηλόν χρειάζεται πρώτον να το αισθάνεται ο ίδιος. Και την αυταπάρνησιν, και την φιλοπατρίαν, και την σταθερότητα φρονήματος και χαρακτήρος και εν γένει πάντα τά ύψηλά συναισθήματα να τα μετοχετεύσῃ τις εις τους μαθητάς πρέπει να τα κατέχῃ πρώτον αυτός. Ποίαν αγαθήν επιδρασιν δύναται να έχῃ ο διδάσκαλος επι της ψυχῃς των μαθητῶν, όταν άλλα διδάσκη εν τῷ Σχολείω και άλλα αυτός πράττῃ ως άνθρωπος; η ποίαν άφοσίωσιν και αγάπην θα αισθανθῶσι προς την μητέρα πατρίδα οι μαθηταί, όταν βλέπωσιν ότι αυτη άμειβει πολλάκις τους κατὰ πολυ ύστερουντας και ως προς τον χαρακτήρα και ως προς τάς γνώσεις;

Άρα γε εκ της μονιμότητος των δικαστῶν εξαρτάται η εύδοκία ενός κράτους; Ουδεις βέβαια άρνείται ότι η κοινωνία βελτιούται, όταν κολάζεται ο κλέπτης, ο άρπαξ, ο ιερόσυλος, ο φονεύς; αλλά δέν ητο καλήτερον αντί να κολλάζωμεν και τιμωρώμεν τους τοιοῦτους να μη έχωμεν αυτούς; Πως δέ άλλως θα το επιτύχωμεν παρά δια της τελείας εκπαιδεύσεως και μορφώσεως του χαρακτήρος, ητις θα επιτευχθῆ δια των διδασκάλων του Σχολείου, της Έκκλησίας και του οίκου; Πρέπει να κατανοηθῆ ότι την εύδοκίαν η κακοδοκίαν ενός κράτους άπεργάζονται αι μητέρες και οι διδάσκαλοι; οἱτοι είνε οι δύο παράγοντες της ηθικής επιδράσεως μιᾶς χώρας, οι σκαπανεῖς του μέλλοντος, και εις την τελειοποίησιν τούτην πρέπει να αποβλέπῃ η πατρικῶς μεριμνώσα πολιτεία . . .

Άς εξετάσωμεν τώρα κατὰ πόσον απολαύσει του ευεργετήματος των θερινῶν διακοπῶν και οι μαθηταί. Άληθές είνε ότι οι πλείστοι των μαθητῶν απολαύσει του ευεργετήματος, καθόσον ως οι ανεξεταστέοι δύναται ολίγας ώρας διαθέτοντες προς μελέτην του μαθήματος εις θ προς τιμωρίαν θα ανεξετασθῶσι, τάς επιλοιπούς να διαθέσωσι προς τέρψιν η και μελέτην άλλων βιβλίων, ατινα καλοι διδάσκαλοι και γονεῖς υπέδειξαν αυτοῖς. Άλλα και ουχι ολίγοι, οι από των δημοτικῶν και ελληνικῶν Σχολείων απολυόμενοι, διέρχονται το θέρος εν άδημονία και ταραχῇ, μετὰ τρόμου αναμένοντες τον Σεπτέμβριον, όστις θα χωρίσῃ τά πρόβατα από τά ερίφια. Έχωμεν την γνώμην ότι καλή θέλησις εκ μέρους των άρμο-

δίων δύναται να αποδώσῃ εις τους παιδας αυτούς την ησυχίαν και άνάπαυσιν κατὰ τάς του θέρος διακοπάς. Έάν επι παραδείγματος εγίνετο έναρξις των έγγραφῶν, ως και ο επι της Παιδείας πρῶην ύπουργός κ. Εὐταξίας ώριζεν, από της 15 Αυγούστου, ηδύνατο το τελευταῖον του Μαῖου 10ήμερον και όλόκληρος ο Ιούνιος να διατεθῶσι δι' άπολυτηρίου, επι προαγωγῆ και επι κατατάξει εξετάσεις. Φρονούμεν δέ ότι και άλλως δύναται να διορθωθῶσι τά πράγματα, εάν ύρίσταντο οι απολυόμενοι μιαν μόνην δοκιμασίαν οι μὲν εκ του ελληνικοῦ σχολείου ενώπιον επιτροπῆς εκ των καθηγητῶν του Γυμνασίου, εις ο τούτο υπάγεται, και του Σχολάρχου η του διδάξαντος το μάθημα, εις ο οι μαθηταί εξετάζονται, οι δέ εκ του δημοτικοῦ εξ επιτροπῆς εξ ενός Σχολάρχου, ενός ελληνοδιδασκαλου (διδάκτορος των Μαθηματικῶν) και ενός η δυο δημοδιδασκάλων. Κατ' αυτον τον τρόπον εις τους μαθητάς θα αποδιδετο η άνάπαυσις και η ησυχία και οι διδάσκαλοι θα εκρίνοντο καλήτερον αν επιτέλεσαν η όχι το έκυτων καθήκον.

Εφ' όσον τοιαῦτα τινα δέν γίνονται, αι θεριναί διακοπαι θα είνε κατὰ το πλείστον και δια τους διδασκάλους και δια τους μαθητάς ὄρων ἄδωρον.

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ Δ. ΚΑΨΑΛΗΣ

Εις την Βουλῆν υπεβλήθησαν τέσσαρα εκπαιδευτικα νομοσχέδια υπό του ύπουργου της Παιδείας, επιφέροντα ουσιώδεις μεταρρυθμίσεις εις όλας τάς βαθμίδας της Εκπαιδεύσεως. Έκαστον των νομοσχεδίων συνοδεύεται υπό εισηγητικής εκθέσεως προς την Βουλῆν. Εκ των εκθέσεων τούτων δημοσιεύομεν το πλείστον, παραλείποντες τά έπουσιώδη η ὄλιγα τυπικά. Οι αναγνώσται της Έθνικῆς Άγωγῆς, αν οι πλείστοι είνε λειτουργοί της Δημοσίας Εκπαιδεύσεως, ένδιαφέρονται βεβαίως να γνωρίσωσι και τάς υπό της Κυβερνήσεως σχεδιαζόμενας μεταρρυθμίσεις και τους λόγους, οἴτινες υπηγόρευσαν ταῦτα. Η Έθνικῆ Άγωγή δέχεται προς δημοσίευσιν πᾶσαν κρίσιν επι των προτεινομένων μεταρρυθμίσεων συντόμως και σαφῶς εκφραζομένην. Σ. τ. Δ.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑΙ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Α' — Σύστασις Έκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου.

Η σύστασις Συμβουλίου Εκπαιδευτικοῦ συγκειμένου εξ άνδρων εμπειριων και εύδωκων προς βελτίωσιν του εκπαιδευτικοῦ κλάδου καθόλου υπήρξε πόθος και μέλημα πλείστων ύπουργῶν φιλοτίμων εν τῷ παρελθόντι χρόνῳ. Και επι του άειμνήστου βασιλέως Όθωνος παρεσκευάσθη και εδημοσιεύθη καλιστα τοιοῦτο περι Συμβουλίου νομοσχέδιον, σκοπόν έχον την επιμέλειαν των συμφερόντων της παιδευομένης νεότητος και την άπκλλαγήν κυρίως των διδασκόντων από επι-

δράσεων άλλωτριων και επιβλαβῶν. Πολλοί δέ ύπουργοί κατὰ καιρούς παρατηρήσαντες τάς πολυειδείς ελλείψεις και πλημμελείας του εκπαιδευτικοῦ συστήματος και αποδόντες την αίτιαν αυτού προ πάντων εις την νοσηράν επιρροήν των συχνάκις κυμαινομένων πολιτικῶν μεριδων υπέβαλον εις την Βουλῆν νομοσχέδια, δι' ὧν επέζήτηον την βελτίωσιν του συστήματος και την άπελευθέρωσιν και ανύψωσιν των επιτετραμμένων την εκπαιδευσιν της ημετέρας νεότητος.

Πᾶσαι αι φιλότιμοι εκείναι απόπειραι έματαιώθησαν, ως μη ὄφελεν, η δέ αναβολή αυτων και η απόρριψις επέτειναν την ημετέραν εύθυνην δια την άθλιότητα, εις ην περιέπεσεν ο εκπαιδευτικός κλάδος παρ' ημῖν.

Είνε βεβαίως περιττόν να ιστορήσωμεν και ημεῖς ένταῦθα τάς ελλείψεις και τάς πληγὰς της ημετέρας Μέσης Εκπαιδεύσεως. Τὰ μὲν ὄργανα αυτης είνε ου μόνον έντελῶς έστερημένα έλέγχου, επιθεωρήσεως και δηγίας, αλλά και διηνεκῶς εκτεθειμένα εις την παλίρροιαν των κομμάτων και τάς περιπετείας και μεταστώσεις των Κυβερνήσεων. Είνε γνωσταί ηδη εις πάντας αι εκ τούτου επακολουθούσαι βλάβαι, μάλιστα δέ η άστασία και άκαταστασία του προσωπικοῦ και ο άκατάπαυστος εξευτελισμός αυτού καταφεύγοντος εις τά ὀλίθρια φατριαστικά τεχνάσματα, δι' ὧν ως επι το πλείστον επιτυγχάνεται η σωτηρία και η προαγωγή των άναξίων, ο παραγκωνισμός δέ και ο μαρasmus των ικανῶν και των εύδωκων. Τὰ προγράμματα των μαθημάτων, η διδακτικῆ και παιδαγωγική μέθοδος, το σύστημα των εξετάσεων είνε πεπαλαιωμένοι ηδη σκελετοί ὄζοντες μεσαιωνικοῦ ευρωτος και άμουσίας, η δέ πλησμονή και η ευτέλεια των επιβλαβῶν εις τά σχολεία βιβλίων υπό την αιγίδα του νόμου εγένετο από τινων μάλιστα έτων η αίσχιστη πασῶν καπηλικῆ λύμη των σχολείων προκαλοῦσα εύλόγως καθ' έκαστην την άγανάκτησιν και την βλασφημίαν των φορτικῶς φορολογουμένων γονέων και κηδεμόνων. Τὰ έκκη ταῦτα, αν ένεκα η ημετέρα Μέση Εκπαιδεύσις κινδυνεύει να καταστῆ πηγῆ πάσης κοινωνικῆς νόσου και έκβρωθάρωσεως, δέν δύναται κατὰ την γνώμην ημών να θεραπευθῶσι τελεσφόρως η υπό Συμβουλίου καθηρητισμένου κατὰ τον υποβαλλόμενον νόμον τον υπαγορευθέντα μὲν υπό του κοινοῦ πόθου των εις την άγωγήν της νεότητος άφιερωμένων καθηγητῶν και διδασκάλων, περιέχοντα δέ τους κυριωτάτους ὄρους της επανερθώσεως των πλημμελῶς κειμένων πραγμάτων και της αναβιώσεως των εν τοῖς ημετέροις σχολείοις έντελῶς άπνεκρωθέντων Έλληνικῶν γραμμάτων.

Β' — "Ίδρυσις Διδασκαλείου τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως.

Ὡς γνωστόν, ἡ ἀγωγή καὶ ἡ παιδείσις τῆς ἡμετέρας νεολαίας εἶνε ἀνατεθειμένη κατὰ τὰ ἐπτὰ κρίσιμώτατα καὶ σπουδαιότατα ἔτη τῆς ἡλικίας αὐτῆς εἰς τοὺς ἀποφοίτους τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου, οἵτινες εὐθύς ἀπὸ τῶν ἐδωλίων αὐτῶν ἄωροι ἔτι καὶ ἀμύητοι πάσης παιδαγωγικῆς προπαιδείας καθίστανται ὑπὸ τοῦ νόμου τροφεῖς καὶ χειραγωγοὶ τοῦ πνεύματος καὶ τῶν ψυχῶν τῶν μαθητευόντων νέων! Πάντες οὗτοι ἄπειροι, ἀμέθοδοι καὶ οὐδὲν φέροντες ἐρόδιον ἄλλο ἢ γνώσεις τινὰς ἐπὶ τετραετίᾳ ἐν τοῖς ἀκρατηρίοις τοῦ Πανεπιστημίου ἀτάκτως ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καὶ ἀσυναρτήτως ποριζομένης χειροτονοῦνται διδάσκαλοι, ἵνα κατὰ τὴν ἀρχαίαν παραίμιαν μάθωσιν ἐν πίθῳ τὴν κεραμείαν. Καὶ τινες μὲν τούτων ἐμφοροῦνται ἀληθῶς ζήλου καὶ ἐπιμελείας ἐν τῇ ἀσκήσει τοῦ ἔργου αὐτῶν καὶ φιλοτιμοῦνται κατὰ τὸ δυνατὸν διδάσκοντες ἢ ἀναπληρῶσαι τὰς παιδαγωγικὰς αὐτῶν ἑλλείψεις καὶ τὴν διδακτικὴν αὐτῶν ἀπειρίαν. Ἄλλ' ἢ παιδευτικὴ τέχνη ἀναπτύχθεισα ἐπὶ τῶν προσφάτων μάλιστα χρόνων θαυμασίως καὶ ἀποδοῦσα πανταχοῦ τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου καρποὺς ὑπερτέρους καὶ αὐτῶν τῶν προσδοκίων τῆς ἐπιστήμης δὲν εἶνε δυστυχῶς ἐφικτὴ ἄνευ ἐμπράκτου καὶ συστηματικῆς ὑψηλείας καὶ διδασκαλίας.

Ἡ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ θεωρητικὴ ἀπὸ τῆς ἔδρας ἢ ἐν τῷ φροντιστηρίῳ μάθησις εἶνε γράμμα νεκρὸν καὶ σπέρμα ἄκρπον ἄνευ πρακτικῆς ἡδηγίας καὶ ἐμφύχου ἀσκήσεως τῶν φοιτητῶν ἐν σχολείῳ πραγματικῶς καὶ ἀπλάτως λειτουργοῦντι, ὅπερ μόνον παρέχει τὰ ἀληθινὰ ἐφόδια καὶ παραδείγματα τῆς διδακτικῆς τέχνης. Ἐν αὐτῷ μόνον οἱ μέλλοντες διδάσκαλοι δύνανται νὰ μάθωσι καὶ νὰ πεισθῶσιν, ὅτι αἱ ἐκ τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς πηγάζουσαι γνώσεις αὐτῶν εἶνε ἐντελῶς ἄγονοι ἄνευ συστηματικῆς κατάρτισεως καὶ συντάξεως, μετοχτενόμεναι δὲ εἰς τοὺς νεκροὺς μαθητὰς τῶν σχολείων ἄνευ μεθόδου, κρίσεως καὶ ἐπιλογῆς γεννῶσι βλαβὴν ἀντὶ ὠφελείας, κόρον ἀντὶ τέρψεως καὶ στερίωσιν ἀντὶ εὐφορίας.

Εἰς τὴν ἑλλείψιν τοιοῦτου Διδασκαλείου προπαιδεύοντες τοὺς ἀπὸ τοῦ Πανεπιστημίου ἀποφοιτῶντας εἰς τὸ λεπτότατον διδασκαλικὸν αὐτῶν ἔργον ὀφείλονται ἀνατιρρήτως τὰ ἐκ πολλοῦ ἤδη χρόνου καθ' ἑκάστην ἐκτραγωδούμενα ἀλγινὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐν τοῖς Γυμνασίοις καὶ τοῖς Ἐλληνικοῖς Σχολείοις ἡμετέρας διδασκαλίας. Ἄνευ τοῦ ἀνωτέρου τούτου παιδευτηρίου, ὅπερ ἔχει οικονομίαν καὶ σκοπὸν ὁμοιον πρὸς τὸ Διδασκαλεῖον τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως, εἰς οὐδὲν ὠφελούσι τὰ προγράμματα ἐν

τοῖς σχολείοις καὶ αἱ ἄλλαι ἐκάστοτε εἰσαγόμεναι εἰς αὐτὰ μεταρρυθμίσεις· διότι πάντα ταῦτα εἶνε οἰονεὶ σπέρματα εἰκῆ ριπτόμενα εἰς ἔδαφος ἀπκράσκειον καὶ ἀγεώργητον αὐξάνοντα τὴν σύγχυσιν καὶ τὴν ἀκαταστασίαν.

Γ' — Ἐξαετῆς φοίτησις εἰς τὰ Δημοτικὰ Σχολεῖα. — Κατάργησις τῶν Ἐποπτικῶν Συμβουλίων. — Συντάξεις γραμματιστῶν. — Ἐπισκευὴ Διδακτηρίων καὶ προμήθεια διδακτικῶν ὀργάνων.

Ἡ πείρα διεπίστωσεν, ὅτι ὁ περὶ Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως ἰσχύων νόμος κυρίως ἔχει δύο λίαν αἰσθητὰς ἑλλείψεις, ὧν ἡ ἐπιβαλλομένη ἄρσις θέλει καταστήσῃ αὐτὸν μᾶλλον εὐεργετικὸν εἰς τὴν Δημοτικὴν Ἐκπαιδεύσιν, τὴν κρηπίδα αὐτῆς τῆς τε ἠθικῆς καὶ ὑλικῆς εὐημερίας πάσης πολιτείας.

Συνίστανται δ' αὐταὶ ἔνθεν μὲν εἰς τὸ τετραετὲς μόνον τῆς φοιτήσεως τῶν Ἐλληνοπαίδων ἐν τοῖς δημοτικῶν σχολείοις, ὅπερ εἶνε ἀνεπαρκὲς νὰ πρᾶσκειν αὐτοὺς διὰ τὸν βίον ἐν τῇ σημερινῇ κοινωνίᾳ, ἀπαιτούση καὶ πολυμέρειαν καὶ ἀσφάλειαν γνώσεων, ἢ τοῦλάχιστον νὰ καταστήσῃ αὐτοὺς ἐγκρατεῖς πῶς τῆς μητρικῆς γλώσσης, ὥστε νὰ ἐννοῶσιν ἀσφαλῶς τὰ ἐν αὐτῇ δικονήματα τῶν ἄλλων καὶ νὰ διατυπώσιν εὐχερῶς ἐν αὐτῇ τὰς ἰδέας των, ἔνθεν δὲ εἰς τὸ διοικητικὸν ταύτης στοιχεῖον, πλημμελῶς καθορισθὲν, ὅπερ πρᾶκωλύει τὴν ἐκφάνσιν τῶν ἀγαθῶν πλεονεκτημάτων, αἵτινα τὸ πνεῦμα τοῦ ἰσχύοντος νόμου προϋποθέτει.

Εἶνε ἀληθές, ὅτι αὐτὸς οὗτος ὁ νομοθέτης εἶχε περὶ τῆς ἀνεπαρκείας τῆς τετραετοῦς φοιτήσεως σαφῆ ἔννοιαν, διὸ ἐπέτρεψε καὶ τὴν σύστασιν σχολείων μὲ ἐξαετῆ τὴν φοίτησιν εἰς τὰς πρωτεύουσας τῶν νομῶν καὶ τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τὰς πόλεις καὶ πανταχοῦ, ἔνθα οἱ πόροι ἐπιτρέπουσι τούτο. Ἄλλ' ἢ διάταξις αὕτη δὲν ἐτελεσφόρησεν. Ὀλίγιστα τοιαῦτα ἐξαετῆ σχολεῖα συνεστάθησαν καὶ ταῦτα ἑλλιπῶς ἐλειτούργησαν ἢ περιωρίθησαν πάλιν εἰς τετραετῆ, διότι δὲν ἐδόθη εἰς αὐτὰ ἡ ἀπαιτούμενη ζωὴ καὶ τὸ προσήκον κύρος. Εἰς τὰ πλεῖστα μέρη καὶ ἀκριβῶς ἐκεῖ, ἔνθα ἀνώτερον σχολεῖον, ὡς εἶνε τὸ ἑλληνικόν, δὲν ὑπάρχει, ἢ νεότερον ὑπεχειρώθη εἰς τετραετῆ μόνον παιδεύσιν καὶ μόρφωσιν, ὅπερ οὐ μόνον ἄδικον εἶνε, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν ἄρθρον λόγον ἀντίκειται.

Τὴν ἑλλείψιν ταύτην ἀίρωμεν, καθιστῶντες ἐν πᾶσι τοῖς δημοτικῶν σχολείοις ἐξαετῆ τὴν φοίτησιν, ὅση, νομίζομεν, ἐπαρκεῖ νὰ πρᾶσκειν τὸν Ἕλληνα πολίτην ἐπιτήδειον διὰ τὰς ὑπὸ τῆς ἡμετέρας κοινωνίας δημιουργηθείσας συνθήκας καὶ ἀνάγκας. Ἐξασφαλίζομεν δὲ τὰ σχολεῖα ταῦτα ὡς οἷόν τε ἐπαρκῶς ἀπέναντι τῶν ἑλληνικῶν σχολείων, τὰ ὅποια νῦν παρακωλύουσι τὴν ὑπαρξίν τῶν πλήρων δημοτικῶν σχολείων καὶ

ἀποκαθιστῶμεν ὅσον ἐπιτρέπεται τὴν ἰσότητά ἐν τῇ ἐκπαιδεύσει τῶν Ἐλληνοπαίδων καὶ μάλιστα ἐκεῖ, ἔνθα δὲν ὑπάρχουσιν ἄλλα ἀνώτερα σχολεῖα, ἵνα οὗτοι συνεχίσωσι καὶ συμπληρώσωσι τὰς σπουδὰς των.

Ἐπ' ἰσῆς ἀπεδείχθη, ὅτι ὁ ἰσχύων νόμος περὶ Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως χρῆζει τροποποιήσεως ὡς πρὸς τὸ διοικητικὸν μέρος. Τανῦν διέπει τὴν ἐκπαιδεύσιν ἐν ἐκάστῳ νομῷ ἀνά ἐν Ἐποπτικὸν Συμβούλιον. Τοιαῦτα Ἐποπτικὰ Συμβούλια ὑφίστανται 26, ὅσοι καὶ οἱ νομοὶ τοῦ Κράτους, αἵτινα ἐξ ἀναρμοδιῶν προσώπων ἀποτελούμενα εἶνε τεταγμένα νὰ διέπωσιν ἀπολυταρχικῶς τὴν Δημοτικὴν Ἐκπαιδεύσιν, χωρὶς νὰ ὑπόκεινται εἰς ἑλεγχόν τινά ἢ νὰ ὑπέχωνται ἐλαχίστην τῶν πράξεων των εὐθύνην ἢ νὰ ὑπάγονται ὑπὸ ἐνόητα, ἧτις εἶνε ἀπαραίτητος διὰ τὴν κανονικὴν λειτουργίαν ἐνὸς μεγάλου καὶ ζωτικῶς διὰ τὸ ἔθνος παράγοντος, οἷος ὁ τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως. Ἡ τοιαύτη διοίκησις παρημποδίσεν, ἂν μὴ ἐβλάψεν, τὴν προκοπὴν τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως καὶ κατέστησεν ἤδη ἀπαραίτητον τὴν ἀντικατάστασιν αὐτῆς δι' ἄλλης, ἣν ἡ πείρα ἀλλαγῆς καθιέρωσεν ὡς ἀσφαλὲς μέτρον, δι' οὗ θέλει σωθῆ παρ' ἡμῶν ἡ ἐνόητος τῆς διοικήσεως καὶ ἀρθῆ τὸ πολυσχιδὲς καὶ χαώδες τῆς νῦν τοιαύτης. Τούτο συνίσταται εἰς τὴν δι' ἐνὸς Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου διοίκησιν τῆς Ἐκπαιδεύσεως, οἷον τὸ διὰ τὴν Μέσην Ἐκπαιδεύσιν καταρτισθὲν.

Εἰς τὰς τροποποιήσεις δὲ ταύτας προστίθενται καὶ δύο συμπληρώσεις τοῦ ἰσχύοντος νόμου, ὧν ἡ μία ἀποβλέπει εἰς τὴν ἀναγνώρισιν τῶν γραμματιστῶν ὡς δημοσίων ὑπαλλήλων, ἢ δὲ ἄλλη εἰς τὴν ἐπισκευὴν τῶν δημοτικῶν σχολείων, τὸν ἐφοδισμὸν αὐτῶν διὰ τῶν ἀπαιτούμενων διδακτικῶν ὀργάνων καὶ ἐπιπλῶν εἰς βᾶρος τοῦ ἐκ τῶν ἐκπαιδευτικῶν τελῶν προερχομένου κεφαλαίου.

Οἱ κατὰ τὸν νόμον τῆς 6 Αὐγούστου 1892 καταρτιζόμενοι ἐν τοῖς Ὑποδιδασκαλείοις γραμματισταὶ δὲν δικαιοῦνται συντάξεως, ὅπερ καὶ ἄδικον εἰς αὐτοὺς καὶ ἐπιβλαβὲς διὰ τὴν ἐκπαιδεύσιν ἀποβάνει, διότι γλίσχωρος μισθοδοτούμενοι ἀποκαρτεροῦσιν ἐν τῇ ἐνασκήσει τοῦ ἔργου των ἐκ τῆς ἀβεβαιότητος τῆς συντηρήσεως κατὰ τὸ γῆρας των καὶ καταλείπουσι τὸ διδασκαλικὸν ἐπάγγελμα ἐπ' ἄλλα τρεπόμενοι πρὸς ἐξασφάλισιν τοῦ μέλλοντος αὐτῶν. Οὕτω δὲ στερεῖται ἡ ἐκπαιδεύσις χρησίμων καὶ ἱκανῶν διδασκάλων, δι' οὗς ἡ πολιτεία οὐκ ὀλίγα πρὸς μόρφωσιν ἐδαπάνησε, καὶ ἐπαναπίπτει εἰς τοὺς γραμματικοὺς διδασκαλοὺς, οἵτινες εἶνε ἡ λύμη τῆς νεότητος.

Ἡ ἐπισκευὴ τῶν διδακτηρίων, τὰ διδακτικὰ ὄργανα καὶ ἐπιπλᾶ αὐτῶν ἐπιβαρύνουσιν ἤδη τὰς Δημοτικὰς Ἀρχάς. Ἄλλ' αὐταὶ εἴτε ἐξ ἀνεπαρ-

κείας εἴτε ἐξ ἄλλων λόγων ὡς τὸ πλεῖστον ὑστέρησαν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντος τούτου ἐπὶ ζημίᾳ προφανῆ τῆς μαθητιώσης νεότητος, ἧτις διαμένει ἐν σαθροῖς καὶ παντὶ ἀνέμῳ ἀναπεπταμένους σχολικοῖς κτιρίοις, καθημένη ἐπὶ τοῦ θαπέδου ἢ ἐπὶ κορμῶν δένδρων καὶ ἐπὶ λίθων ἐν πολλοῖς σχολείοις, διακινδυνεύουσα τὴν ὑγείαν αὐτῆς καὶ στερουμένη τῶν διδακτικῶν μέσων, δι' ὧν ἡ διδασκαλία δύναται νὰ καταστῆ προσιτὴ εἰς αὐτήν. Ἡδὴ μὲ τὴν ἀνέγερσιν τῶν νέων διδακτηρίων ἢ τοιαύτη συμπλήρωσις τοῦ ἰσχύοντος νόμου εἶνε ἐπιτακτικῶς ἐπιβεβλημένη.

Δ' — Βιαιήτριον ἐξετάσεις ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ.

Κρίνομεν περιττὸν νὰ δεῖξωμεν πρὸς εἰδότας, ὅτι ὁ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ ἑλεγχος τῶν ἐκ τῶν Γυμνασίων εἰς αὐτὸ προσερχομένων, οὐ μόνον τὸ ἀνώτατον ἐκπαιδευτήριον ἡμῶν θὰ ὠφελήσῃ μεγάλως, ἀλλὰ θ' ἀποβῆ καὶ ἐπ' ἀγαθῶ τῆς ἡμετέρας κοινωνίας καθόλου, ἧτις γερμίζεται καθ' ἑκάστην ἐκεῖθεν μελῶν ἀχρήστων ἢ ἐπιβλαβῶν καὶ ἀνικάνων νὰ ὑποστῶσιν ἀξιοπρεπῶς τὸν ἀγῶνα τοῦ βίου καὶ τῶν δυσχερῶν τούτου καθηκόντων. Ἡ ἐπιβολὴ τῶν ἐκπαιδευτικῶν τελῶν συνετέλεσεν οὐκ ὀλίγον εἰς τὴν ὕψισιν τῆς νόσου ταύτης, ἧτις διὰ τὴν πλησμονὴν τῶν ἡμιμαθῶν καὶ τῶν ψευδπιστημόνων ὀρθῶς ἐκλήθη ἐλκώδης πληθώρα τοῦ ἔθνικου ἡμῶν ἔγκεφαλου. Ὑπάρχει δὲ μεγίστη ἐλπίς, ὅτι ἡ δοκιμασία τῶν τῶν πρώτων ἐγγραφομένων προτιτῶν ὑπὸ καθηγητῶν ἐλευθέρων παντὸς δεσμοῦ καὶ αἰτιωμένων ἀνεκάθεν τὴν Μέσην Ἐκπαιδεύσιν περὶ τῶν ἑλλειπῶν αὐτῆς καρπῶν, θὰ συμπληρώσῃ τὸν σκοπὸν τῶν εἰρημένων τελῶν καὶ θὰ προφυλάττῃ τοῦ λοιποῦ τὸ Ἐθνικὸν Πανεπιστήμιον τῆς καθ' ἑκάστον ἔτος εἰσαγομένης εἰς αὐτὸ λύμης καὶ ὑποστάθης. Οὐ μόνον δὲ τὸ Πανεπιστήμιον, ἀλλὰ καὶ ἡ ὑγιαινούσα κοινὴ παρ' ἡμῶν γνώμη ἀπαιτεῖ ἐπιμόνας τὸν διυλισμὸν τούτον καὶ προσδοκᾷ χρηστὰ ἀποτελέσματα ἐν τε τῷ ἀνωτάτῳ ἡμῶν Ἐκπαιδευτήριῳ καὶ ἐν τοῖς Γυμνασίοις, ἔνθα οἱ διανοοῦμενοι νὰ προχωρήσωσιν εἰς τὰ ὑψηλότερα καὶ εἰς στάδιον ἐπιστημονικὸν θὰ φροντίζωσι νὰ προκλείφωσιν ἐπιμελέστερον καὶ φιλοτιμότερον. Διὰ τούτο σπεύδομεν νὰ ἐπιστήσωμεν τὴν προσοχὴν τῆς Βουλῆς εἰς τὸ ἐκ νέου ὑποβαλλόμενον αὐτῇ νομοσχέδιον καὶ νὰ ζητήσωμεν τὴν εὐμένῃ ψῆφον αὐτῆς οὐ μόνον ἐνεκα τῶν εἰρημένων λόγων, ἀλλὰ καὶ πρὸς χάριν αὐτῶν τῶν ὑπὸ τυφλῆς φιλοτιμίας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον ἀπαρρασκέως εἰσερχομένων νέων, οἵτινες ἐξέρχόμενοι ἐξ αὐτοῦ μετὰ τετραετῆ καὶ ἐπέκεινα πολλῶν φοιτητῶν ὀρέπουσιν ἐν τῷ πρακτικῷ βίῳ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μικροὺς καρποὺς ἐπιστήμης ἀτελοῦς ἢ ψευδοῦς καὶ ἀχρήστου.

ΑΥΤΟΣ Ο ΚΟΣΜΟΣ...

[Κατὰ τὸ ἀγγλικὸν τοῦ Th. Moor].

Αὐτὸς ὁ κόσμος εἶναι λάμψη, ποῦ περνᾷ,
Γιὰ νὰ γελά τὸν ἄνθρωπο δοσμένη·
Τὰ γέλια τῆς Χαράς, τῆς Λύπης τὰ δεινά,
Ψεύτικο φῶς, νέφη μικρά, προσωρινά,—
'Ο Οὐρανὸς μονάχη ἀλήθεια μένει!

Ψεύτικα καὶ τῆς Δόξης τὰ λαμπρὰ φτερά,
Σὰν ἤλιου στερνὴ λάμψη χρυσαμένη.
'Αγάπη, 'Ελπίδα, 'Ερως, Κἀλλη τρυφερά,
'Ανθὴ ποῦ ὁ Χάρος ξάφνου κόβει μὲ χαρά,—
'Ο Οὐρανὸς μονάχη λάμψη μένει!

Ναῦτες φτωχοί, σὲ μαύρη νύχτα σκυθρωπή,
'Εδῶ κ' ἐκεῖ στὰ κήματα κυλοῦμε,
Καὶ Νοῦ ἀχτεῖνα, Φανεσσίας ἀσπραπή
Μικρὴ μᾶς ῥίχνουν σὲ σκοτάδι ἀναλαμπή,—
Μόνο στὸν Οὐρανὸ θ' ἀνακαυτοῦμε!

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΕΒΑΡΙΝΟΣ

ΟΙ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΙ ΚΟΚΚΟΙ

[Σλαβικὴ παράδοσις περὶ τοῦ Μεγάλου 'Αλεξάνδρου]

'Αλεξάνδρος ὁ Μέγας καθυπέταξεν ἅπασαν τὴν στερεάν. 'Ανατολὴ καὶ δύσις, ἄρκτος καὶ μεσημβρία ἐγένοντο αὐτῷ φόρου ὑποτελεῖς· ἡ οἰκουμένη ἅπασα ὑποκύψασα εἰς τὰς δυνάμεις αὐτοῦ ἔκλινε γόνυ. Ὑπελείπετο δὲ μόνος ὁ Εὐξείνιος Πόντος ἀνυπότακτος, ὅστις μεθ' ὑπεροψίας ἀπέκρουσε τὰς προτάσεις τοῦ ἥρωος, συνταράξας ἀπειλητικῶς τὰ ἄγρια κύματα.

Ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τούτῳ ὁ Μακεδὼν ἐκφλέγεται ὑπ' ὀργῆς. Συγκαλέσας δὲ ἀμέσως τὰ στρατεύματα διατάττει νὰ ἐπιρρίψωσιν ἐπὶ τῆς θαλάσσης ξηρὸν χόρτον, νὰ πληρώσωσιν αὐτὴν νάρθηος καὶ ν' ἀνάψωσι πῦρ ἀπ' ἄρκου εἰς ἄρκρον. Ἐκτελεσθεῖσης τῆς διαταγῆς αὐτοῦ, ὁ Εὐξείνιος Πόντος εὐθὺς μετεβλήθη εἰς ἀπέραντον πυρᾶν καὶ ἤρξατο φλεγόμενος καθ' ὅλην αὐτοῦ τὴν ἐκτάσιν.

Δεινὴ ἦτο ἡ θέσις τοῦ Πόντου, ἀλλ' ἔτι δεινότερα ἡ τῶν κατοικούντων τὰ παράλια. Διὸ οὗτοι ἔσπευσαν ν' ἀποστείλωσι πρεσβεῖαν πρὸς τὸν ἐξωργισμένον δυνάστην παρακαλοῦντες αὐτὸν νὰ λυπηθῇ αὐτούς καὶ νὰ εὐσπλαχνισθῇ τὸν Πόντον.

Εἰς αἶκτον ἐκινήθη ἡ μεγάλη τοῦ κοσμοκράτορος καρδία καὶ εὐθὺς ἐλυπήθη μὲν τοὺς δεινοπαθοῦντας κατοίκους καὶ εὐσπλαγχνίσθη τὸν Πόντον, ἀλλ' ἀπήτησε φόρους. Ἄλλὰ τί ἠδύναντο τὰ δώσωσιν αὐτῷ οἱ ἀπεσταλμένοι εἰς ἀνάλλαγμα τῆς ζωῆς ἐκείνων, οἵτινες ἀπέστειλαν αὐτούς, πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῆς θαλάσσης;

Ἐκ τῆς ομάδος τῶν ἀπεσταλμένων προέκυψε

τότε Πυγμαῖός τις καὶ εἶπε τὰ ἐξῆς· «Φόρους ζητεῖς — ἰδοὺ ὁ φόρος μας!» καὶ ταῦτα εἰπὼν κατέθηκε πρὸ τοῦ μονάρχου τρεῖς κόκκους σίτου. «Ἐὰν φάγῃς τὸν πρῶτον κόκκον», ἐξηκολούθησεν ὁ Πυγμαῖός, «θὰ ἦσαι εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα νέος, εἰὰν καταπίῃς τὸν δεύτερον θὰ καταστῆς ὁ σοφώτατος τῶν σοφῶν καὶ εἰὰν γευθῆς τοῦ τρίτου θὰ γνωρίσῃς τὴν ὥραν τοῦ θανάτου σου καὶ τὸ ἀντιφάρμακον οἰασθήποτε νόσου...»

Ὁ Ἄλεξάνδρος ἄσμενος ἀπεδέξατο τὸν φόρον τούτον. Ἐν ἀκαρεῖ ὁ Πόντος ἐσώθη ἀπὸ τοῦ πυρός καὶ οἱ τὰ παράλια αὐτοῦ οἰκοῦντες ἀνέπνευσαν ἐλευθερώτερον.

Πολλὰ ἔτη ἔκτοτε παρήλθον. Ὁ μονάρχης ἐγήρασεν, αἱ σωματικαὶ αὐτοῦ δυνάμεις ἐξέλιπον. Βεθυθισμένος δὲ ποτε εἰς σκέψεις ἐνεθυμήθη τοὺς τρεῖς κόκκους.

«Τί λαμπρὸν ἔργον θὰ ἦτο» εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ μονάρχης «εἰὰν πράγματι ἐνυπάρχη εἰς τοὺς κόκκους τούτους ἡ δύναμις ἐκείνη, ἣν προεῖπεν ὁ ἀπεσταλμένος, εἰὰν οἱ κόκκοι οὗτοι δύνανται νὰ μοὶ παράσχωσι τοιαύτας ἐπιγείους εὐεργεσίας! Διὰ τί νὰ μὴ ἀποπειραθῶ, διὰ τί νὰ μὴ δοκιμάσω τὴν εὐτυχίαν, νὰ μὴ ἀπολαύσω τῆς εὐνοίας τῶν δωρημάτων τοῦ Εὐξείνου Πόντου;»

Ἄμ' ἔπος, ἄμ' ἔργον.— Εὐθὺς προσεκάλεσεν ὁ μέγας μονάρχης τοὺς μεγιστάνους εἰς τὰ ἀνάκτορα εἰς συμπόσιον καὶ διέταξε τὸν ἀρτοποιὸν νὰ ψῆσῃ ἐξ ἐκείνων τῶν τριῶν κόκκων τρεῖς μικροὺς ἄρτους. Ἠθέλησεν ὁ μέγας κατακτητὴς νὰ προξενήσῃ εἰς τοὺς προσκεκλημένους μεγιστάνους αἰφνιδίαν εὐαρέσκειαν, νὰ θαυματοποιήσῃ ἐνώπιον πάντων παρυσιαζόμενος ὁ γεγηρακὼς ἦδη μονάρχης ὡς ἀνθηρὸς νεανίας.

Ὅτε οἱ προσκεκλημένοι ἔφαγον καὶ ἔπιον μέτριον κραυπάλῃς, προσηνέχθησαν εἰς τὸν αὐτοκράτορα οἱ τρεῖς θαυμαστοὶ ἄρτοι. Ἐφαγε τὸν πρῶτον τούτων, ἀλλὰ δὲν ἠσθάνθη ἑαυτὸν καθ' οὐδὲν νεώτερον, κατέπιε τὸν δεύτερον ἀλλὰ δὲν κατέστη ὁ σοφώτατος τῶν σοφῶν, ἔφαγε καὶ τὸν τρίτον, ἀλλ' οὔτε τὸ ἀντιφάρμακον τῶν νόσων ἐγνώρισεν, οὔτε τὴν ὥραν τῆς τελευταῖας αὐτοῦ.

Ὁ μονάρχης τότε κατέστη ἐξαλλος ὑπ' ὀργῆς καὶ περίλυπος. Κινήσας δὲ πολλάκις τὴν κεφαλὴν εἶπεν·

«Μὲ ἠπάτησεν ἡ μυχρὴ θαλάσσα, ὁ ἐπίσκοπος πόντος μ' ἐνίκησε μεταχειρισθεῖς δόλον».

Ἄμέσως δ' ἔδωκεν ἐντολὴν νὰ προσκαλέσωσι καὶ παρουσιάσωσι πρὸ τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὀφθαλμῶν τὸν ἀρτοποιόν.

«Εἰπέ μοι, δούλε», εἶπεν ὁ μονάρχης ἐν ἀπειλητικῷ τόνῳ πρὸς τὸν παρυσιακισθέντα ἀρτοποιόν, «ἐξ ἐκείνων τῶν τριῶν θαυμαστῶν κόκκων ἐψῆσας τοὺς ἄρτους; δὲν συνέβη τίποτε, οὐδεμία ἀπάτη;»

Περιδεὴς ὁ ἀρτοποιὸς κατέπεσε πρὸ τοῦ μονάρχου καὶ εἶπεν.

«Ἐξ ἐκείνων τῶν τριῶν κόκκων ἐψῆσα τοὺς ἄρτους, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐκυλισθησαν ἐν τῇ τέφρᾳ καὶ ἦσαν ἀνάξιοι νὰ παρατεθῶσιν ἐπὶ τῆς βασιλικῆς τραπέζης παρέδωκα αὐτοὺς εἰς τινὰ πτωχὸν ἐπαίτην, χάριν δὲ τοῦ βασιλείως τῶν βασιλέων παρεσκεύασα ἄλλους τρεῖς ἄρτους καλητέρας ποιότητος.

Ὁ μονάρχης ταῦτα ἀκούσας ἐτι μάλλον ἐλυπήθη καὶ διέταξε νὰ συγκαλέσωσι τοὺς ἐπαίτας τῆς οἰκουμένης. Ὅτε δὲ συνηθροίσθησαν οὗτοι καὶ συνέρρευσαν πανταχόθεν, ὁ ἀρτοποιὸς ἤρξατο ἐξετάζων τίς ἦτο ὁ εὐτυχέστερος τῶν ἐπαϊτῶν. Ἐπὶ πολὺ ἠρεύνησεν νὰ εὕρῃ τούτον, ἐπὶ πολὺ παρετήρησε μετὰ προσοχῆς τὰς ὄψεις πάντων τῶν ἐπαϊτῶν, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀνακαλύψῃ ἐκεῖνον ὅστις ἔλαβε τοὺς ἄρτους τοῦ μονάρχου...

Τότε ὁ κοσμοκράτωρ βασιλεὺς ἠρώτησε τοὺς ἐπαίτας: «Ἔσθε πάντες ὑμεῖς αὐτοῦ; δὲν λείπει οὐδεὶς ἐκ τῆς τάξεώς σας; δὲν ἠπειθήσεν οὐδεὶς εἰς τὰς διαταγὰς μου;»

Οἱ ἐπαῖται ἀπεκρίθησαν: «Μόνος εἰς δὲν εἶνε μεθ' ἡμῶν, ὁ γέρον ἐκεῖνος ἐπαίτης, ὅστις ἐκ θαύματος ἐγένετο εὐδαιμονέστατος πάντων τῶν θνητῶν· διότι πράγματι θαυμά τι συνέβη εἰς αὐτόν· ἐν ᾧ ἦτο ἐπαίτης, ἐγένετο αἰφνης ὑπέρπλουτος, ἐν ᾧ ἦτο γέρον καὶ φιλάσθηνος, κατέστη νέος καὶ ρωμαλέος, ἐν ᾧ ἦτο βλάξ καὶ ἡλίθιος, πάραυτα ἐγένετο ὁ σοφώτατος πάντων τῶν σοφῶν, θεραπείων οἰανδήποτε νόσον».

Ὁ μονάρχης ταῦτα ἀκούσας εὐθὺς ἀπέστειλεν ἀνθρώπους εἰς ἀναζήτησιν τοῦ σοφώτατου τούτου ἐπαίτου, τὸν ὁποῖον κατέστησεν οἰκιστὸν ἱατρῶν. Μετὰ παρέλευσιν δὲ τινος χρόνου ἠρώτησεν αὐτὸν ὁ μονάρχης: «Δὲν μοὶ λέγεις, ἱατρεῖ, ποῖαν ἡμέραν καὶ ποῖαν ὥραν θὰ ἀποθάνω;»

Ὁ ἱατρὸς ἀπεκρίθη: «Ἡ ἡμέρα αὕτη εἶνε ἐκείνη, καθ' ἣν χαλκοὺς οὐρανὸς μετὰ χαλκοῦ θάλου θὰ εἶνε ὑπερανῶν χαλκῆς γῆς».

Πολλὰ ἔκτοτε παρήλθον ἔτη. Ἐπίνοσος δὲ καὶ δλοστελῶς ἐξηνητημένος ἦτο ὁ μονάρχης ποτὲ κατακεκλιμένος ἐπὶ τῆς χαλκῆς κλίνης αὐτοῦ ἐν τοῖς χαλκοῖς ἀνακτόροις. Αἰφνης δ' ἐθαύμασεν, ὅτι ὁ οὐρανὸς ὑπερανῶν αὐτοῦ — αὕτη ἡ ὀροσφὴ τοῦ ὀμματίου — ἐράνη αὐτῷ χαλκοῦς, ἡ γῆ ὑποκάτω αὐτοῦ — αὐτὸ τὸ πάτωμα, — ἐράνη αὐτῷ ἐπίσης χαλκῆ, καὶ εὐθὺς ἐνόησεν ὁ μέγας δυνάστης, ὅτι ἤγγικεν ἡ ὥρα τοῦ θανάτου. Ἐκλίνε τὴν κεφαλὴν, ἔκλεισε τὰ βλέφαρα καὶ παρέδωκε τὸ πνεῦμα ὁ μέγας στρατηλάτης, ὁ τῶν στρατηγῶν ἀρχιστράτηγος, ὁ ἡμίθεος θνητός.

Ἐν Ὁδησσῷ

Α. Ν. Μ.

Ἐκ τοῦ κατ' αὐτὰς ἐκδομένου ὑπὸ τοῦ Συλλόγου πρὸς διάδοσιν ὠφελίμων βιβλίων ἀληθῶς ἐξαιρέτου ἐγχειριδίου πρακτικῆς ἠθικῆς κατὰ τὸ γαλλικὸν ὑπὸ τῆν ἐπιγραφὴν ὁ «Κύρ Σίμος» ἀποσπῶμεν τὴν κατωτέρω παραβολὴν. Σ. τ. Δ.

Η ΠΑΡΑΒΟΛΗ ΤΟΥ ΚΥΡ ΣΙΜΟΥ

Μίαν ἡμέραν ἕνας ἄνθρωπος ἔστρεκεν εἰς τὸ δῶμα τῆς οἰκίας του καὶ ἀπὸ τὸ ὕψος ἐκεῖ ἐβλεπε κάτω.

Καὶ εἶδεν ἕνα ἄλλον ἄνθρωπον ὄρθιον κάτω, ἐμπρὸς εἰς τὸ στόμα ἐνός μεταλλείου.

Καὶ εἶπε καθ' ἑαυτὸν: Ἐγὼ εἶδῶ ἐπάνω εἶμαι πολὺ μεγαλειότερος ἀπὸ αὐτὸν ἐκεῖ κάτω. Πόσον μικρὸς μοῦ φαίνεται!...

Ἐνῶ δὲ ἐβλεπε μὲ καταφρόνησιν τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον κάτω ἐκεῖ, ἠσθάνθη ὅτι ἔπεσε κάτι ἐπάνω εἰς τὴν κεφαλὴν του. Ἐγύρισεν ἀμέσως τὸ βλέμμα του πρὸς τὰ ἄνω καὶ εἶδε κολλητὰ εἰς τὴν οἰκίαν του ἕνα πύργον πολὺ ὑψηλότερον· καὶ ἐπάνω εἰς τὸν πύργον εἶδεν ἕνα ἄνθρωπον.

Καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος εἶδε κάτω εἰς τὸ δῶμα τὸν γείτονά του καὶ τὸν κατεφρόνησε, διότι ἦτο τόσον χαμηλότερά του καὶ τοῦ ἐπτυσσε τὴν κεφαλὴν.

Καὶ ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὸ δῶμα ἐθύμωσε καὶ ἠγανάκτησε, διότι δὲν τοῦ ἦτο δυνατόν νὰ φθάσῃ εἰς ἐκεῖ ἐπάνω, εἰς τὸν πύργον, καὶ ἐφοβήρισεν ἀπὸ κάτω τὸν ἄνθρωπον τοῦ πύργου. Ἄλλ' ἐκεῖνος ἐκεῖ ὑψηλὰ δὲν ἐφοβήτο τοὺς φοβηρισμούς τοῦ γείτονός του, ἐγέλασε καὶ τὸν ἐπερίπαϊζε.

Ἄλλ' ἐνῶ τὸν ἐπερίπαϊζεν ἠσθάνθη καὶ αὐτὸς κάτι νὰ πέσῃ εἰς τὴν κεφαλὴν του. Ἐστρεψε τὸ βλέμμα πρὸς τὰ ἄνω καὶ εἶδεν ὑψηλὰ πολὺ ἐν ἀερόστατον, καὶ μέσα εἰς τὸ κἀνίστρον τοῦ ἀεροστάτου εἶδεν ἕνα ἄνθρωπον.

Καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ὅταν εἶδε κάτωθεν τοῦ τῶν ἄνθρωπον τοῦ πύργου, τὸν κατεφρόνησεν ἀπὸ τὸ ὕψος του καὶ διὰ νὰ δείξῃ τὴν καταφρόνησιν του ἐκένωσεν ἐπάνω ἀπὸ τὸν πύργον ἕνα σάκκον ἄμμου, καὶ ὀλίγη ἀπὸ τὴν ἄμμον ἔπεσεν εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀνθρώπου τοῦ πύργου.

Καὶ ὁ ἄνθρωπος τοῦ πύργου ἠγανάκτησε καὶ εἶπε: Διατί νὰ μὴν ἠμπορῶ νὰ ἀναβῶ εἰς τὸ ἀερόστατόν του. Καὶ ἐφοβήρισε μὲ πολὺν θυμὸν τὸν ἄνθρωπον τοῦ ἀεροστάτου, ἀλλ' ἐκεῖνος ἦτο τόσον ὑψηλὰ, ὥστε οὔτε τὸν εἶδε, οὔτε τὸν ἤκουσε.

Ἐν τούτοις ὁ ἄνθρωπος κάτω, κοντὰ εἰς τὸ στόμιον τοῦ μεταλλείου, ἐσῆκωσε τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ ἄνω καὶ εἶδε τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸ δῶμά του καὶ τὸν ἄνθρωπον τοῦ πύργου καὶ τὸν ἄνθρωπον τοῦ ἀεροστάτου.

Καὶ εἶπε: Τί ὠραία νὰ εἶναι κανεὶς τόσον ὑψηλὰ! Πόσον μακρὰν θὰ βλέπῃ, καὶ πῶς

θ' αναπνέη ελεύθερα! Ἄν ἤμην τουλάχιστον ἐπάνω εἰς τὸ δῶμα, θὰ εἶχα ἀέρα καὶ δὲν θὰ ἔσκανα ἀπὸ τὴν ζέστην.

Ἐνῶ ἔλεγεν αὐτά, ἤκουσε μίαν φωνὴν νὰ ἐξέρχεται ἀπὸ τὸ στόμιον τοῦ μεταλλείου. Ἦτο ἡ φωνὴ ἑνὸς ἐργάτου καὶ ἔλεγε :

Τί δυστυχία νὰ περνᾷ κανεὶς τὴν ζωὴν του εἰς τὰ ἐγκατα τῆς γῆς, νὰ ἰδρωκοπᾷ μέσα εἰς τὴν ὑγρασίαν, ν' ἀναπνέη ἀέρα βρωμισμένον, καὶ νὰ ἐργάζεται αἰωνίως μὲ τὸ φῶς ἑνὸς μικροῦ λύχνου, ἐνῶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι ἐκεῖ ἐπάνω πατοῦν τὴν πρασιναῖα τῆς γῆς καὶ χαίρονται τὸ φῶς τοῦ ἡλίου!

Καὶ ὁ ἄνθρωπος κάτω ἐκεῖ τὸν ἤκουσε καὶ τὸν ἐλυπήθη καὶ εἶπεν: Αὐτὸς ὁ δυστυχῆς εἶναι πλέον ἀξιολύπητος ἀπὸ ἐμέ.

Καὶ ἐνῶ ἐγίνοντο αὐτὰ εἶχαν σωρευθῆ τὰ νέφη εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐξέσπασεν ἕξαφνα ἡ καταιγίς, καὶ ἤκουετο φοβερά ἡ βροντὴ τοῦ κεραυνοῦ καὶ ἡ ἀστραπὴ ἐφώτιζε τὰ σύννεφα.

Καὶ τὸ ἀερόστατον ἐπήγαγεν καὶ ἤρχετο εἰς τὸν ἀέρα καὶ ὁ ἄνθρωπος μέσα εἰς τὸ κἀνιστρον οὔτε ἄμμιον ἐσκόπιζε τώρα, οὔτε ἐπερίπαιζε κανένα, ἀλλὰ ἤθελε νὰ μὴ εὑρίσκειται τόσον ὑψηλὰ καὶ ἐζήλευεν ὅσους ἦσαν χαμηλότερα.

Καὶ ἐκεῖ ἕξαφνα ὁ κεραυνὸς κτυπᾷ τὸ ἀερόστατον, καὶ τὸ ἀερόστατον ἀνάπτει καὶ κλιεταί, καὶ ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸ κἀνιστρον κρημνίζεται κάτω εἰς τὴν γῆν καὶ γίνεται κομμάτια.

Καὶ ἄλλος κεραυνὸς ἔπεσε μετ' ὀλίγον ἐπάνω εἰς τὸν πύργον καὶ ἐκτύπησε τὸν ἄνθρωπον τοῦ πύργου καὶ τὸν ἐσκότωσε.

Καὶ ἀπὸ τὸν κλονισμὸν τοῦ κεραυνοῦ ἐξεκόλλησε μίαν πέτρα ἀπὸ τὸν πύργον καὶ ἔπεσεν ἐπάνω εἰς τὸ δῶμα καὶ ἐκτύπησε τὸν ἄνθρωπον ἐπάνω εἰς τὸ δῶμα καὶ τοῦ ἔσπασε τὸν ὦμον.

Καὶ ὁ ἄνθρωπος κάτω εἰς τὸν δρόμον ἐμουσκεύθη ἀπὸ τὴν βροχὴν, ἀλλὰ τίποτε ἄλλο δὲν ἔπαθε.

Καὶ ὁ ἄνθρωπος μέσα εἰς τὸ μεταλλεῖον οὔτε κἀν τὸ ἠσθάνθη ὅτι εἶχε γείνει ἐπάνω τόσον κακόν. Καὶ ὅταν ἤλθεν ἡ ὥρα νὰ παύσῃ τὴν ἐργασίαν του καὶ ν' ἀναπαυθῆ, ἤρχισε νὰ τραγουδῆ.

Καὶ ὁ ἄνθρωπος ὁ μουσκευμένος τὸν ἤκουσε καὶ ἔσκυψεν εἰς τὸ στόμιον τοῦ μεταλλείου καὶ τοῦ διηγήθη ὅσα συνέβησαν.

Καὶ ἀπὸ τοῦ τὰ εἶπεν ὅλα, ἐπρόσθεσε: Μὴ τὸ ἔχεις παραπόνον ὅτι εὑρίσκεσαι κάτω ἐκεῖ: διότι ἐκεῖνος ὁ ὅποιος ἦτο ὑψηλότερα ἀπὸ ὅλους εὑρέθη πλησιέστερα εἰς τὸν κεραυνὸν καὶ κατεστράφη ὁ πρῶτος καὶ φρικτότερα ἀπὸ ὅλους. Καὶ τὸν ἄνθρωπον ἐπάνω εἰς τὸν πύργον ὁ κεραυνὸς τὸν ἐσκότωσε καὶ ἐκεῖνον.

Ὁ δὲ ἄνθρωπος ἐπάνω εἰς τὸ δῶμα τὴν ἐγλύτωσεν εὐθηνά, κ' ἐγὼ κάτι ἔπαθα ἐπὶ

τέλους. Ἄλλὰ σὺ ἐκεῖ κάτω οὔτε ἐκατάλαβες τί κακόν ἐγένεν ἐξω ἐδῶ καὶ κάθισαι τώρα καὶ τραγουδεῖς. Θ' ἀρχίσω κ' ἐγὼ νὰ τραγουδῶ ἀντὶ νὰ παραπονοῦμαι, ἀφοῦ δὲν ἔπαθα ἄλλο παρὰ νὰ βραχῶ, καὶ ἤμπορῶ τόσον εὐκόλα νὰ στεγνωθῶ εἰς τὸν ἥλιον.

Καὶ ὁ ἄνθρωπος κάτω εἰς τὸ μεταλλεῖον ἐκαλλοσυλλογίσθη τότε καὶ εἶπε: Καλλίτερα νὰ εἶμαι μικρός! Ἡ μεγαλεῖα τοῦ κόσμου ἀγοράζονται τόσον τὸν πῆχυν, καὶ ἡ πληρωμὴ γίνεται μὲ φροντίδας, μὲ κινδύνους, καὶ κάποτε μὲ θρήνους.

ΥΓΙΕΙΝΗ

ΤΟΥ ΟΙΚΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

— Ποία ἡ χρῆσις τοῦ ἄλατος κατὰ τῆς συνάγωγης;

Μόλις αἰσθανθῆ τις τὴν πρώτην ἐνόηλθιν ἀρκεῖ, λέγουν, νὰ ροφήσῃ ἀντὶ ταμθάκου ὀλίγον ἄλας τοῦ μαγειρείου λεπτοκοπανισμένον καὶ ἀμέσως θεραπεύεται.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

*Ἐξοχος ἀγελάς.

Εἰς τὴν διεθνή ζωοτεχνικὴν ἐκθεσιν, ἧτις ἐγένετο εἰς Παρισίους ἐσχάτως, ἐβραβεύθη μεταξὺ τῶν ἀγελάδων μία Ὀλλαδική, ἧτις ἐξηκριβώθη ὅτι παρέσχεν εἰς διάστημα ἔτους 6,550 λίτρας, δηλαδὴ 4300 οὐκάδας περίπου γάλακτος.

*Ἡ γεφύρωσις τοῦ Βοσπόρου.

Σχεδιάζεται ἡ κατασκευὴ γεφύρας μεταξὺ τῆς Εὐρωπαϊκῆς καὶ τῆς Ἀσιατικῆς ἀκτῆς τοῦ Βοσπόρου, ὅπως διέλθῃ δι' αὐτῆς ὁ κατασκευαζόμενος σιδηρόδρομος τῆς Βαγδάτης. Ἡ γέφυρα θὰ στηθῇ σχεδὸν ἀκριβῶς εἰς τὸ σημεῖον ὅπου διηλθον οἱ Πέρσαι ἐκστρατεύοντες κατὰ τῆς Ἑλλάδος. Θὰ ἔχη μήκος 600 μέτρων καὶ θὰ εἶνε κρεμαστή. Εἰς τὴν γέφυραν θὰ δοθῇ τὸ ὄνομα τοῦ Σουλτάνου Χαμίτ.

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

ΤΟΥ ΚΑΘ' ΗΜΕΡΑΝ ΒΙΟΥ

Προφύλαξις ὀπειρομένου σίτου.

Διὰ νὰ μὴ κατατρώγεται ὁ σπειρόμενος σίτος ἀπὸ τοὺς κίρκας δύναται νὰ βρέχεται μὲ μίγμα ὑγρὸν ἀποτελούμενον ἀπὸ 1 ὀκτῶν ὕδατος θερμοῦ, 50 δράμια πίσης καὶ 50 δράμια πετρελαίου. Τὸ μίγμα πρέπει ν' ἀνακατωθῇ καλά καὶ ὁ σίτος νὰ ἐμβαπτισθῇ ὅταν γίνῃ χλιαρὸν. Ἡ ἀνωτέρω δόσις ἀρκεῖ δι' ἓν κοιλὸν σίτου. Τὸ αὐτὸ δύναται νὰ γείνη καὶ διὰ τὰ ἄλλα γεννήματα.